

CEVRO INSTITUT, z.ú.

Praha

DIPLOMOVÁ PRÁCE

KAREL ŘEHÁNEK

Praha 2022

CEVRO INSTITUT, z.ú.

Praha

**Vznik manželství mezi občanem ČR a občanem cizí
státní příslušnosti na území ČR a možnost udělení
státního občanství ČR**

Diplomová práce

Vedoucí práce: Mgr. Kateřina Smolíková, Ph.D.

Praha 2022

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem předkládanou diplomovou práci zpracoval samostatně, všechny citované zdroje v textu jsem řádně označil a veškerou použitou literaturu a další podkladové materiály uvedl v seznamu literatury. Prohlašuji, že práce nebyla v předkládaném znění využita z jiného titulu. Souhlasím s tím, aby tato práce byla zpřístupněna a případně využita pro studijní účely v souladu s autorským právem.

V Praze dne 4.7.2022

Karel Řehánek v. r.

Poděkování

Velkým pomocníkem při řešení tohoto tématu byla paní Mgr. Kateřina Smolíková, Ph.D. a kolektiv zdejších pedagogů z Cevro Institutu v Praze, kteří mi byli nápomocni se tímto tématem odborně zaobírat. Ještě jednou bych chtěl všem zúčastněným touto cestou vyslovit svoje poděkování za projevenou trpělivost a odbornou pomoc při sestavování mé diplomové práce.

Resumé

Lidská společnost je od svého počátku tvořena společenskými skupinami, které vycházely se základního pojetí, a to ze vztahu mezi mužem a ženou. Vzájemné soužití muže a ženy již v počátcích naší společnosti se určitým způsobem ritualizoval, a to podle specifického kulturologického prostředí, ze kterého vychází institut manželství jako soužití muže a ženy.

Manželství je v současné době nedílnou součástí právního prostředí České republiky, která je historickým nástupcem předchozích státních útvarů neboli systémů. Na základě historických vazeb, které jsou úzce provázané kulturně-společenskými tradicemi na území našeho státu.

Práce se zabývá pravoplatným vznikem manželství v jeho legislativním prostředí. Základními zákonnými formami uzavírání manželství jsou občanský sňatek a církevní sňatek (státem uznané církve či církevní společnosti). Tyto dvě základní formy vzniku manželství jsou v práci charakterizované, a to nejen po legislativní stránce, ale i rovněž jsou zmíněny historické kontexty, které dokreslují složitost daného tématu. Obě formy vzniku manželství, tedy občanské i církevní, mají rovnocenné právní i společenské postavení.

Česká republika se v současné době stává cílovou a zájmovou zemí pro cizí státní příslušníky, kteří mají v úmyslu dlouhodobě setrvat na území České republiky, případně uzavřít manželství s českým občanem, a to formou občanského nebo církevního sňatku.

Vznik manželství mezi občanem České republiky a cizím státním příslušníkem má svá specifika, která jsou výhradně upravovaná zákony upravující tuto problematiku. Je však nutné uvést, že vznikem manželství s cizím státním příslušníkem nevzniká právní nárok na udělení státního občanství České republiky.

Udělení státního občanství České republiky cizímu státnímu příslušníkovi je samostatný legislativní proces, který není přímo spojen se vznikem manželství,

ale manželství je považováno za významný, ale nikoliv za rozhodující aspekt při udělení státního občanství České republiky.

Summary

Since the very beginning, human society has consisted of social groups based on the concept of a relationship between a man and a woman. The mutual coexistence of a man and woman has been ritualised since the beginning of our society, according to the specific cultural background on which the institute of marriage, as the coexistence of a man and a woman, is based.

Marriage is currently an integral part of the legal environment of the Czech Republic, which is the historical successor of previous state departments or systems, based on historical ties that are closely intertwined with cultural and social traditions in our country.

This thesis deals with the legal origin of marriage in its legislative environment. The basic legal forms of marriage are civil marriage and church marriage (a state-recognized church or church society). This thesis characterises these two basic forms of marriage, not only in terms of legislation, but also with regard to historical contexts that illustrate the complexity of the topic. Both forms of marriage, civil and church, have equal legal and social status.

The Czech Republic is currently becoming an interesting destination country for foreign nationals who intend to remain in the Czech Republic for a long time, or enter into marriage with a Czech citizen in the form of a civil or church marriage.

A marriage between a Czech citizen and a foreign national has its specifics, which are exclusively regulated by laws governing this issue. However, it should be noted that a foreign national does not gain the legal right to be granted Czech citizenship upon marriage to a Czech citizen.

The granting of Czech citizenship to a foreign national is a separate legislative process that is not directly connected to marriage; marriage is considered an important but not decisive aspect in the granting of Czech citizenship.

Obsah

Úvod	1
1 Pojem manželství	3
1.1 Manželství	3
1.2 Snoubenci	3
1.3 Občanský sňatek	4
1.4 Církevní sňatek	4
1.5 Matriční úřad	4
1.6 Svědek	5
1.7 Cizinec na území České republiky	5
2 Manželství významná společenská instituce	7
2.1 Přípravné administrativní úkony	9
2.1.1 Průkaz totožnosti.....	11
2.1.2 Rodný list.....	12
2.1.3 Doklad o státním občanství.....	13
2.1.4 Výpis z evidence obyvatel o místě trvalého pobytu	13
2.1.5 Doklad o právní způsobilosti k uzavření manželství	14
2.2 Doklady vylučující předchozí manželství	15
2.2.1 Úmrtní list.....	16
2.2.2 Úřední prohlášení za mrtvého.....	17
2.2.3 Rozsudek soudu o rozvodu manželství.....	19
2.3 Úřední doklad o podobě správného používání příjmení	22
2.4 Manželství uzavřené před nabytím zletilosti snoubenců	26
2.5 Osoby trpící duševní poruchou při uzavírání manželství	28
3 Občanský sňatek	33
4 Církevní sňatek	45
4.1 Církev a náboženské společnosti povolené státem	47

4.2	Církev a církevní společenství při stanovení podmínek k církevnímu sňatku.....	48
4.3	Církev, církevní společenství, které nejsou státem registrované.....	49
4.4	Církevní sňatek, u registrované církve nebo církevní společnosti u cizího státního příslušníka	50
4.5	Církevní obřad a jeho průběh	51
5	Státní občanství České republiky	55
5.1	Státní občanství České republiky	55
5.2	Vznik státního občanství	58
5.3	Nabytí státního občanství České republiky	58
5.4	Předpoklady získání českého státního občanství.....	59
5.5	Trvalý pobyt	60
5.6	Prokázání znalosti českého jazyka	60
5.7	Ekonomické podmínky	61
5.8	Prominutí splnění některých podmínek stanovených pro udělení státního občanství České republiky	61
5.9	Beztrestnost žadatele o nabytí státního občanství České republiky	63
5.10	Nabytí státního občanství po vzniku manželství	63
	Závěr	65
	Literární zdroje.....	67

Úvod

Vznik manželství již tradičně v každé společnosti je chápán jako velmi zásadní životní krok pro muže a ženu, kteří se rozhodli své budoucí životní kroky svobodně spojit zvolenou formou manželství. Vznik a průběh manželství není jen otázkou emoční, společenskou událostí, ale i rovněž otázkou právní.

Jeden z hlavních atributů manželství je jeho nezpochybnitelná forma, která by v budoucích časech nemohla být zpochybněna či jinak znevážena. Jedná se o právní jistotu, že manželství je uzavřeno na základě platné právní legislativy, která zaručuje právní platnost daného uzavřeného manželství.

Samotný proces vzniku manželství je realizován na základě platných legislativních úkonů, které jsou zcela nezbytné pro řádné a platné uzavření manželství před orgány státní správy anebo před církví či církevní společností, které jsou uznané státem.

Tyto administrativní úkony jsou zcela nezbytné pro vznik manželství, a to z důvodu řádné evidence a vyloučení možnosti uzavření manželství ze zákonných důvodů vylučující toto manželství řádně uzavřít.

V současné době dochází v naší společnosti ke společensko-ekonomickým změnám, které směřují do oblastí novodobé světové migrace, a tím rovněž dochází na základě těchto změn k nárůstu cizích státních příslušníků na území České republiky. Na základě této situace dochází i k nárůstu vzniku manželství mezi příslušníkem cizího státního občanství s občanem České republiky.

Manželství mezi českým občanem a cizím státním příslušníkem přináší určitá legislativní hlediska, která jsou nezbytná splnit, aby toto manželství mohlo být řádně uzavřeno na základě platné legislativy. Veškerá manželství občanská a církevní, která jsou uzavřena v prostředí české legislativy, mají stejné právní i společenské postavení.

Česká republika je nedílnou součástí historických a společenských hodnot, které jsou formulovány i prostřednictvím evropského právního systému a také

je nedílnou součástí mezinárodního práva upravující tuto oblast. Tyto právní závazky zaručují právní a administrativní procesy k řádnému uzavření manželství.

Manželství vzniklá mezi občanem České republiky a cizím státním příslušníkem vyvolává mylnou domněnku automatického udělení státního občanství České republiky manželovi či manželce. Proces udělení státního občanství není závislý na vzniku manželství, ale k uzavřenému manželství se přihlíží.

V předložené práci jsem si stanovil za cíl seznámení se se základními aspekty vzniku manželství formou občanskou, církevní a s cizím státním příslušníkem, rovněž s otázkou udělení státního občanství České republiky. Tyto formy rovněž záměrně propojuji s historickými aspekty souvisejícími s uzavíráním manželství na území českých zemí.

Vzhledem k tématu je nutno zobecnit některé souvislosti a okolnosti při vzniku manželství, a to z důvodu případných specifických okolností, které jsou pro svou povahu nestandardní, a je zcela na posouzení matričního úřadu o její právní slučitelnosti s naším právním řádem.

1 Pojem manželství

Vznik manželství je nejen velkou osobní změnou v oblasti osobních hodnot, morálky a osobních postojů v kulturně společenském prostředí, ale rovněž i změnou právní. A to v legislativním prostředí, které se zabývá vznikem manželství ve smyslu zákonné úpravy č. 89/2012 Sb. občanského zákoníku. Dochází ke specifikaci zainteresovaných státních orgánů, pověřených orgánů a stanovení konkrétního výčtu osob, které jsou nezbytné při uzavírání manželství.

1.1 Manželství

Manželství lze chápat ve smyslu občanského zákona č. 89/2012 Sb. občanského zákoníku jako: „*Manželství je trvalý svazek muže a ženy vzniklý způsobem, který stanoví tento zákon. Hlavním účelem manželství je založení rodiny, řádná výchova dětí a vzájemná podpora a pomoc.*“¹, jak se uvádí dle § 655 výše uvedeného zákona.

1.2 Snoubenci

Snoubenci je seskupení dvou osob, a to muže a ženy, kteří chtějí s vážným úmyslem uzavřít právoplatné manželství. Právní postavení snoubenců z pohledu současné právní úpravy vychází ze zákona č. 89/2012 Sb., kde se např. uvádí povinnost před uzavřením sňatečného projevu se vyjádřit k níže uvedeným okolnostem, které jsou obsaženy v § 665: „*Snoubenci při sňatečném obřadu uvedou, dříve než učiní sňatečný projev vůle, že jim nejsou známy překážky, které by jim bránily uzavřít manželství, že navzájem znají svůj zdravotní stav a že zvážili uspořádání budoucích majetkových poměrů, svého bydlení a hmotné zajištění po uzavření manželství.*“² Toto prohlášení je jedna z podmínek uzavření právoplatného manželství.

---

¹Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. In [Systém ASPI]. WoltersKluwer [cit. 2022-6-18]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

²Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. In [Systém ASPI]. WoltersKluwer [cit. 2022-6-18]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

1.3 Občanský sňatek

Občanský sňatek je považován v obecné rovině za sňatek úřední, a to zcela ve smyslu § 657 odst. 1, zákona č. 89/2012 Sb., kde se uvádí: „*Projevili-li snoubenci vůli, že spolu vstupují do manželství, osobně před orgánem veřejné moci provádějícím sňatečný obřad v přítomnosti matrikáře, jedná se o občanský sňatek.*“³

1.4 Církevní sňatek

Církevní sňatek je považován za sňatek uzavřený před státem uznaným církevním orgánem, jak je uvedeno v § 657 odst. 2 zákona č. 89/2012 Sb. „*Projevili-li snoubenci vůli, že spolu vstupují do manželství osobně před orgánem církve nebo náboženské společnosti oprávněné k tomu podle jiného právního předpisu (dále jen „oprávněná církev“), jedná se o církevní sňatek.*“⁴

1.5 Matriční úřad

Matriční úřad je pověřen vedením agendy matriky, a to u veškerých matričních událostí, agenda úkonů, jak mu stanovuje zákon č. 301/2000 Sb. o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů. Kde v obecné části tohoto zákona v § 1 se hovoří v 1. odst. o postavení matriky „*matrika je státní evidence*“⁵ a v písm. a) v této právní úpravě je zmiňována povinnost vést písemnou dokumentaci v oblasti vzniku manželství. Tato právní norma se zaobírá i uzavřením manželství v cizině, a to jak je uvedeno dle § 1 odst. 1 písm. b), c) v zákoně č. 301/2000 Sb., „*narození a uzavření manželství, vzniku partnerství a úmrtí, k nimž došlo v cizině, jde-li o státní občany České republiky (dále jen „občan“)*“⁶ a v písm. c) se hovoří o tíživé životní situaci, kdy je přímo ohrožen život snoubence/kyna území cizího státu.

---

³Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. In [Systém ASPI]. WoltersKluwer [cit. 2022-6-18]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

⁴Tamtéž

⁵Zákon č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů. In [Systém ASPI]. WoltersKluwer [cit. 2022-6-19]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

⁶Zákon č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů. In [Systém ASPI]. WoltersKluwer [cit. 2022-6-17]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

Tato právní úprava přímo definuje právní událost či skutečnost ve výše uvedeném § 1 odst. 1 písm. c) v zákoně č. 301/2000 Sb., *uzavření manželství, k nimž došlo v cizině, byl-li život snoubence ohrožen a nejde-li o občany.*⁷

1.6 Svědek

Nedílnou součástí sňatečného projevu, a to jak u občanského, tak i u církevního sňatku, je úloha svědka, který prokazatelně stvrdí svým podpisem do úředního protokolu skutečnost o průběhu vzniku manželství. Jak mu ukládá § 40 písm. a) zákona č. 301/2000 Sb.

1.7 Cizinec na území České republiky

Fyzická osoba, která se zdržuje či nachází na území České republiky, a to i čteně státních příslušníků patřících do seskupení států Evropské unie, jak je uvedeno v § 1 odst. 2 zákona č. 326/1999 Sb. o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů.

---

⁷Zákon č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů. In [Systém ASPI]. WoltersKluwer [cit. 2022-6-19]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

2 Manželství významná společenská instituce

Lidská společnost od svých samotných počátků je společností skupin, které si vzájemně korelují, a to mezi sebou či mezi svými členy dané skupiny. Projevem vzájemné pomoci a spolupráce neboli případně k prosazování svých specifických zájmů. Základní sociologickou skupinou ve společnosti tradičně bývá rodina. Rodina jako instituce, jakožto skupina osob, nevychází z přírodního biologického aspektu, ale nýbrž se jedná o sociologickou potřebu. Nukleární rodina je *„Rodinná skupina tvořící společnou domácnost a je složená z rodičů a jejich vlastních, event. adoptovaných dětí, byla nazvána „rodinou nukleární“ (také jadernou, manželskou, elementární, základní, synkretickou apod.). Je to malá, intimní, relativně uzavřená skupina, v níž převažují bezprostřední, důvěrné osobní kontakty, silně motivované pudově a citově, která ale je charakterizovaná i společnými zájmy a vysokým stupněm solidarity.“*⁸

Základními členy rodiny jsou muž a žena a posléze následní potomci (případně osvojené děti) vycházející se soužití muže a ženy. Rodina má tedy jasně ucelenou strukturu svých členů, která se utvářela po celou lidskou existenci. Tato struktura vychází nejen z každodenních potřeb a vazeb mezi svými členy, ale rovněž vytvářela pravidla svého chování, která se historicky postupně ritualizovala, a vytvářely se rituální obřady prostřednictvím náboženských atributů, které měly za úkol uchopit ochranné a zavazující stanoviska.

Náboženství v minulosti i v současnosti hraje významnou úlohu, která formovala i v současné době formuluje rodinný život a tradice, které byly nejen na počátku vzniku rodiny i manželství, ale byly součástí celého průběhu rodinného života.

Na základě ritualizace rodinného života dochází k vytváření právních obyčejů a zvyklostí, které zajišťovaly nárokové či bezpečnostní záruky členů rodiny. Rodina je také významná hospodářská jednotka, která v průběhu svého trvání vytváří hospodářské prostředí, které je spojeno aktivitou svého hospodářského či ekonomického chování. Na základě postupného získávání majetků dochází k

---

⁸<https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Rodina> [online]. [cit. 2022-06-20].

předem stanovenému přerozdělování tohoto hospodářského jmění, a to dle stanovených právních obyčejů a zvyků.

Počátkem vzniku rodiny je tedy velmi důležitý a nezpochybnitelný projev svobodné vůle založit manželství prostřednictvím pravoplatného sňatku. Tento projev svobodné vůle musí následovat veškeré právní či jiné zvyklosti, aby nemohl být zpochybněn v žádném historickém období. Jelikož samotné zpochybnění manželství by měl za následek právní a existenční nejistotu členů rodiny.

Projev svobodné vůle v minulosti byl u vzniku manželství velmi často prezentován jako formální prohlášení, které nevycházelo ze své svobodné osobní vůle snoubenců, nýbrž z vůle jejich rodin či jiných zájmových subjektů (stát, firemní společnost, náboženská příslušnost, sociální vrstvy, rasa atd.). Veškeré následné vztahové a hospodářské aktivity by byly ohroženy a docházelo by k vytváření nestabilních situací, které by měly za následek rozpad dané rodiny z důvodu nefunkčnosti. Tím by se úloha rodiny pouze zúžila na výchovu dětí bez reálného hmotného zabezpečení či jiných hospodářských aktivit, což není a nebylo možné. Hospodářsko-ekonomické zabezpečení rodiny je jedno z nejpodstatnějších hledisek při fungování rodiny ve všech historických dobách našich dějin.

Hospodářsko-ekonomické hlediska, právní prostředí a také i obyčeje se mění dle kulturních a sociálních skupin (náboženských, národnostních, etnických atd.), jelikož každé sociální prostředí má své specifické znaky svého chování a potřeb. „*Moderní doba lidí osvobodila od starých vazeb na společenskou třídu i na místní komunitu, nejsou už podřízeni vrchnosti ani církvi. Daní za toto osvobození je rozčlenění lidského života do málo souvisejících sfér řízenými byrokratickými aparáty novodobého státu.*“⁹

V současné době dochází k pevnému uchopení problematiky rodiny do oblasti právního prostředí, které je vyústěním historických, kulturních a sociálních

---

⁹MATOUŠEK, Oldřich. *Rodina jako instituce a vztahová síť*. 2., rozš. a přeprac. vyd. Praha: Sociologické nakladatelství, 1997. Studijní texty (Sociologické nakladatelství). s. 29

aspektů v oblasti rodinného života. Toto vyústění má za účel vytvořit zaručující a pevné právní prostředí členů rodiny v jejich právech a povinnostech, a to nejen vůči sobě, ale i jiným osobám, které nejsou členy rodiny. „*Souhrn zákonných ustanovení označovaných jako rodinné právo neupravuje jen právní poměry tykající se rodiny, ale zahrnuje také pravidla vztažná k manželství a k manželským právům a povinnostem nemajetkové i majetkové povahy. Správně by se mělo mluvit o právu manželském a rodinném.*“¹⁰

2.1 Přípravné administrativní úkony

Počátkem vážného právního úmyslu uzavřít řádné platné manželství je nutná důkladná příprava, která by vyloučila možnost uzavřít neplatné manželství, anebo toto manželství vystavit právní nejistotě. Jelikož by toto manželství mohlo být v budoucnosti prohlášené za manželství neplatné. Z důvodu vylučujících neplatnost manželství je nutné provést stanovená zákonná právní opatření administrativního typu, aby bylo zcela zřejmé, že manželství může být uzavřeno dle platných právních norem a zvyklostí, které jsou nutné k uzavření řádného manželství.

Mezi tato administrativní opatření lze uvést ve smyslu dle § 32 zákona č. 301/2000 Sb., kde se uvádí zákonná povinnost, že snoubenci předkládají stanovený tiskopis pod označením Dotazník (viz Příloha č. 1) k uzavření manželství. Tento dotazník je určen za účelem sběru zákonem stanovených informací, které jsou potřebné k řádné evidenci a ověření dat. Tato data se ověřují v systému státní databáze, např. databáze obyvatel, rodných čísel či jiných databázích vedených státními institucemi. Zda jsou poskytnuté informace aktuální, nezměněné nebo, zda tyto informace či údaje jsou záměrně pozměněny nebo jiným nezákonným způsobem tvořeny. Tím by došlo k padělání či pozměňování osobních údajů nezákonnou cestou, také zda tyto úřední doklady nebyly nějakým způsobem pozměňované, což by se jednalo o trestný čin, jak se uvádí v § 348/1 zákona č. 40/2009 Sb. Trestního zákona., „*Kdo padělá veřejnou listinu nebo podstatně změní její obsah v úmyslu, aby jí bylo užito jako pravé, nebo*

---

¹⁰ELIÁŠ, Karel. *Občanské právo pro každého: pohledem (nejen) tvůrců nového občanského zákoníku*. Praha: WoltersKluwer Česká republika, 2013. s. 163

*takovou listinu užije jako pravou, kdo takovou listinu opatří sobě nebo jinému, nebo ji přechovává v úmyslu, aby jí bylo užito jako pravé, nebo kdo vyrobí, nabízí, prodá, zprostředkuje nebo jinak zpřístupní sobě nebo jinému opatří nebo přechovává nástroj, zařízení nebo jeho součást, postup, pomůcku nebo jakýkoli jiný prostředek, včetně počítačového programu vytvořeného nebo přizpůsobeného k padělání nebo pozměnění veřejné listiny, bude potrestán odnětím svobody až na tři léta nebo zákazem činnosti.*¹¹

Je tedy nutné prokazatelně ověřit věrohodným zákonným způsobem všechny dané poskytnuté údaje o snoubencích, aby nedošlo k porušení platných právních norem upravujících vznik manželství.

Dotazník k uzavření manželství obsahuje tyto ověřované údaje, např. jméno, popřípadě jména a příjmení, rodné příjmení, informace o místě a data narození, osobní stav, rodné číslo nebo údaj jemu postavenému, státní občanství, bydliště-trvalý pobyt, záměr, před kterým úřadem (místní příslušnosti) bude provedeno prohlášení o manželství, na kterém místě bude provedeno prohlášení, zda úřad či jiné místo, dohoda o společném příjmení, dohoda o společném příjmení dětí.

Každý matriční úřad tento dotazník prezentuje ve svém specifickém vyhotovení, a však musí splňovat minimální zákonné požadavky. Tento dotazník je vytvářen a vyplňován pro každého snoubence samostatně. Tedy každý snoubenec muž i žena tento dotazník jsou povinni řádně a svědomitě vyplnit za svou osobu a stvrdit svým aktuálním podpisem.

Někteří snoubenci se mylně domnívají, že předmanželské úkony se už stvrzují již novým dohodnutým přijatým společným příjmením, nebo jinak dohodnutou zákonnou možností, čímž by tento dokument nemohl být považován za platný. Společným příjmením, tedy příjmením převzatým, pokud snoubenci se nedohodnou jinak, lze úředně stvrzovat dokumenty, až po splnění zákonných podmínek. V podstatě prvním případným novým podpisem novomanželů je protokol o uzavření sňatku.

---

¹¹Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. In [Systém ASPI]. WoltersKluwer [cit. 2022-6-19]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

Matriční úřad při plnění svých zákonných povinností je povinen po snoubencích vyžadovat platné zákonem uznané doklady, a to dle § 33, smyslu zákona č. 301/2000 Sb.

2.1.1 Průkaz totožnosti

Tímto průkazem se rozumí převážně občansky průkaz vydaný Českou republikou a ve stanové platnosti. Po uplynutí platnosti průkaz nemůže být považován jako za řádný doklad prokazující údaje v něm uvedené. Tedy tato osoba nemůže věrohodným způsobem prokázat svou totožnost ke svému jménu, občanství a data místa narození, případně dalších nezbytných evidenčních údajů.

Při prokazování totožnosti lze akceptovat i tzv. mezinárodní prokázání totožnosti, a to prostřednictvím platného cestovního dokladu, který musí obsahovat potřebné údaje a informace o majiteli tohoto dokladu, jak jsou uvedené v zákoně č. 329/1999 Sb. O cestovních dokladech. Tato oblast je upravena rovněž i v mezinárodních smlouvách o vydávání cestovních dokladů. Další možnosti prokázání své totožnosti, jak uvádí Ministerstvo vnitra České republiky v elektronickém dokumentu (Dotazník k uzavření manželství) lze těmito doklady:

- *„Průkaz o povolení pobytu nebo cestovní doklad anebo průkaz totožnosti občana členského státu Evropské unie, jde-li o cizince;*
- *Průkaz žadatele o udělení mezinárodní ochrany, jde-li o osobu, která podala žádost o udělení ochrany;*
- *Průkaz povolení k pobytu azylanta, jde-li o osobu, které byl udělen azyl, nebo;*
- *Průkaz oprávnění k pobytu osoby požívající doplňkové ochrany, jde-li o osobu požívající doplňkové ochrany;*
- *Průkaz žadatele o udělení počastné ochrany, jde-li o osobu, která podala žádost o udělení dočasné ochrany, nebo;*

- *Průkaz cizince požívajícího dočasné ochrany, jde-li o osobu, které byla udělena dočasná ochrana.* ¹²

2.1.2 Rodný list

Rodný list je úřední doklad prokazující narození dané osoby, a to jménem, příjmením, jmen a příjmení rodičů dané osoby, místem narození a daného dne, a uvedení dalších evidenčních či jiných údajů. Rodný list je považován za veřejnou listinu.

U cizinců je rovněž vyžadován doklad obdobného charakteru a obsahu, jako je náš rodný list. Tento doklad je vydáván zemí, ke které snoubenec/ka má přiznané a platné státní občanství.

Stanovený doklad však musí být úředním způsobem přeložen do českého jazyka, a to prostřednictvím uznaného soudního překladatele. Překladatelé jsou oprávněni vyhotovovat překlady z úředních listin či jiných dokumentů daného státu, a to dle zákona č. 36/1967 Sb. o znalcích a tlumočnicích.

Výjimkou z úředního překladu jsou vyjmuti občané Slovenské republiky, a to z důvodu tzv. post federálního jazyka z dob československé federace, kdy slovenský jazyk byl jazykem úředním společně s jazykem českým. Překlad ze slovenského jazyka přichází pouze v úvahu, pokud písemnost vyhotovena v jazyce slovenském může činit nejasnost či pochybnost při použití obsahové formulace, což se v úředním styku v podstatě nestává, jelikož se tyto dokumenty zhotovují v obecném slovenském jazyce bez odborných či jiných specifických slovesných výrazů. V případě občanů Evropské unie se přistupuje obdobně jako u všech cizích státních příslušníků, tedy je nutný ověřený úřední překlad dané písemností.

---

¹²<https://www.mvcr.cz/clanek/formulare-ke-stazeni-736999.aspx?q=Y2hudW09OA%3D%3D> [online]. [cit. 2022-04-18]

2.1.3 Doklad o státním občanství

Doklad o státním občanství se považuje státem uznaný údaj. Občan České republiky prokazuje svoji státní příslušnost nejčastěji prostřednictvím občanského průkazu, kde je vyznačena skutečnost, že se jedná o občanský průkaz vydaný orgány České republiky prostřednictvím zmocněných úřadů státní správy. Držitel občanského průkazu je považován za občana České republiky.

Státní občanství k České republice je rovněž uvedeno v registru obyvatel, kde je uvedena příslušnost k České republice pod označení „*STÁTNÍ OBCĀNSTVÍ: 203Českárepublika.*“¹³ V případě, pokud občan České republiky v rozhodném časovém období je i státním občanem jiného státu, se považuje za rozhodující občanství k České republice.

Pokud je snoubenec státním příslušníkem u více států, tím se rozhodujícím faktorem stává státní příslušnost, kterou nabyt jako poslední. Tato právní praxe může být pozměněna, pokud státní občanství u snoubence významně překračuje příslušnost ke konkrétnímu státnímu občanství a je považováno ze strany snoubence jako významnější, je tedy rozhodováno ve smyslu dle § 28, zákona č. 91/2012 Sb. o mezinárodním právu soukromém.

2.1.4 Výpis z evidence obyvatel o místě trvalého pobytu

Česká republika je nedílnou součástí digitálního datového propojení s členy států Evropské unie. Realizace a úroveň digitalizace Evropské unie je v současné době rozličná, a to z důvodu technických, právních a politických. Digitalizace národnostní uvnitř České republiky probíhá dle předem stanovených časových harmonogramů. V současné době probíhá nejen digitalizace v podobě stát - stát, ale také stát- občan, stát- právnická osoba. Tato komunikace využívá nejmodernější certifikované technologie zabezpečených datových přenosů mezi danými subjekty digitalizace a mezi členskými státy Evropské unie.

Česká republika na základě zvyšujících nároků na řízení chodu státní správy a nového pojetí uchopení státní správy - orgánu státu, který zajišťuje obslužnost

---

¹³<https://obcan.portal.gov.cz/udaje/udaje-z-registru-obyvatel> [online]. [cit. 2022-04-17]

služeb občanům při řešení jejich požadavků. Podaných návrhů či jiných činností potřebných a spojených s řádnou realizací svých občanských aktivit k vůči státní správě, anebo státní správa vůči k občanovi.

Touto problematikou práva občanů na digitální službu se zabývá zákon č. 12/2020 Sb., o právu na digitální službu a změně některých zákonů. Tento zákon je někdy označován pojmem Digitální ústava. Je však nutné upozornit na právní skutečnost, že výše uvedený zákon není součástí ústavního pořádku České republiky a ani není zákonem ústavním, jak by se mohlo dle neformálního označení zaměnit. Jedná se tedy o oblast právní úpravy standardním zákonným způsobem. Výše uvedená právní norma „*upravuje právo fyzických a právnických osob na poskytnutí digitálních služeb orgány veřejné moci při výkonu jejich působnosti, právo fyzických a právnických osob činit digitální úkony, povinnost orgánů veřejné moci poskytovat digitální služby a přijímat digitální úkony a některá další práva a povinnosti související s poskytováním digitálních služeb.*“¹⁴

Na základě této právní úpravy občan České republiky již nemusí dokládat informace o své osobě, které jsou evidovány v registrech státní správy. Matriční úřad ze svého úředního postavení má přístup k těmto informacím, a tedy není nutné je vyžadovat po občanech České republiky. U osob uvedených v těchto registrech (např. cizinci žijící na území České republiky), pokud nevykazují rozdílné matriční údaje.

2.1.5 Doklad o právní způsobilosti k uzavření manželství

Cizí státní příslušník je povinen prokazatelným způsobem předložit osvědčení o právní způsobilosti k uzavření manželství. Doklad o právní způsobilosti je vydán státem, ke kterému má příslušník přiznán státní občanství.

Osvědčení o právní způsobilosti u snoubence/ky, který je cizím státním příslušníkem, překládá matričnímu úřadu ve formě úředně přeloženého dokumentu. Účelem tohoto opatření je vyloučení možnosti uzavření manželství

---

¹⁴https://www.obecniportal.cz/33/pravo-na-digitalni-sluzby-uniqueidgOke4NvrWuOKaQDKuox_ZzolICOg_jFVJyFACj9I5Bk/ [online]. [cit. 2022-04-18]

s osobou, která není k tomuto právnímu aktu způsobilá. V případě vzniku tohoto manželství, by se toto manželství muselo prohlásit za neplatné, jelikož toto manželství „vzniklo“ v rozporu s platným právním prostředím.

Občan České republiky nepřekládá doklad o právní způsobilosti k uzavření manželství matričnímu úřadu. Matriční úřad tuto okolnost prověří prostřednictvím databází, do kterých má zákonné oprávnění vstupovat a získávat potřebné údaje k ověření. Zcela v mimořádných situacích, kdy matriční úřad dojde ke skutečnosti, že případný zápis v databázích může vykazovat nejasné stanovisko k dané věci, může snoubence vyzvat k předložení doplňujících úředních dokladů. Převážně se jedná o rozsudek vydaný příslušným soudním orgánem, a to k jednoznačnému posouzení a prokazatelnému vyloučení možnosti snížení či jiného omezení provádět u stanovené osoby (snoubence) právní úkony. Ve smyslu uzavření řádného platného manželství.

Pokud se snoubenci rozhodnou uzavřít pravoplatné manželství před Zahraničním zastupitelským úřadem České republiky řádné manželství, jsou povinni doložit doklad ověřující příslušnost ke státní příslušnosti k České republice. Mají pak povinnost předložit výše uvedenou písemnost zastupitelskému úřadu. Pokud snoubenec, kterým je občanem České republiky, chce uzavřít manželství před orgánem cizího státu, musí tento doklad předložit ve stanoveném úředním jazyce daného státu. Doklad je předložen v úředně ověřeném překladu u tamního tlumočníka, dle právní úpravy daného státu na příslušný úřad dané země.

Tento doklad vydává příslušný matriční úřad dle trvalého pobytu snoubence/ky. K vydání tohoto dokladu je nutné předložit veškerou příslušnou dokumentaci, kterou matriční úřad nedisponuje v digitální podobě.

2.2 Doklady vylučující předchozí manželství

Vznik manželství je považován za pevný svazek mezi mužem a ženou. Tento pevný svazek, aby mohl plnit nejen své společenské funkce, ale i rovněž právní funkce. Je zcela nezbytné před samotným prohlášením souhlasného aktu

manželství vyloučit veškeré skutečnosti, které by mohly nové manželství zpochybnit, či dokonce prohlásit za neplatné.

Z tohoto důvodu je nutné tyto okolnosti předem řádně ověřit a prokazatelným zákonným způsobem je vyloučit. V případě neprovedení této právní procedury by došlo k ohrožení smyslu pevného svazku manželství mezi mužem a ženou, neboť by docházelo k nejasným postavením práv a povinností nejen v oblasti společenského mravního neboli etického uchopení manželství. V rovině právní by docházelo k nestandardním protiprávním situacím či stavům. Tím by docházelo z výše uvedených důvodů k popření samotného smyslu a účelu vzniku manželství.

Rovněž by zde byl vytvořen prostor pro úmyslnou trestnou činnost, která by směřovala do oblasti obohacení prostřednictvím uzavření manželství. V období lidských dějin tato skutečnost je velice dobře známá pod pojmem (sňatkový podvod). Právě v oblasti případné nedůsledné evidence obyvatel a matričních údajů mohlo docházet k chybám či jiným zásahům do matričních knih tehdejší doby.

V současné době k těmto situacím dochází v zanedbatelné míře, a to z důvodu zlepšující se evidenci a kontrolních mechanismů s možností provést opakovanou kontrolu z více certifikovaných zdrojů. Případný prostor pro úpravu, nebo pozměňování písemností se výrazně omezil., *„Účelem institutu předběžné vnitřní kontroly je (stejně jako u všech kontrolních mechanismů ve veřejné správě) zajištění řádného a zejména zákonného výkonu ve veřejné správě.“*¹⁵

2.2.1 Úmrtní list

List zemřelého neboli úmrtní list je doklad, který je vydávaný matričním úřadem a je tedy považovaná za matriční listinu. Za účelem prokázání skutečností, že daná osoba je osobou již zemřelou, a tedy se výrazně mění právní skutečností k této

---

¹⁵BARTOŇ, Michal. *Kontrolní mechanismy fungování veřejné správy*. V Olomouci: Periplum, 2009. Studie a analýzy (Periplum). s. 63

osobě.,*Právní osobnosti pozbývá člověk smrtí.*¹⁶Na základě této písemnosti dochází ke změně a zániku mnoho právních vztahů v obecných rovinách.

Nejen, že u těchto osob zanikají povinnosti, ale i rovněž jejich právní postavení. Rovněž je ale nutné uvést, že stále jsou součástí právního řádu.

Na základě vystavení úmrtního listu a případně i rozsudku okresního soudu o prohlášení osoby za mrtvou vzniká zákonná okolnost o zániku manželství. *„Jako u každé veřejné listiny lze i v případě listu nebo jiného matričního dokumentu prokazující smrt člověka, resp. v případě soudního rozhodnutí, jímž byla zjištěna smrt člověka, napadnout jejich správnost, tedy pravdivost toho, co uvádějí. Vyžaduje se k tomu ovšem důkaz opaku.*¹⁷

2.2.2 Úřední prohlášení za mrtvého

Trvání manželství je prohlášeno za zaniklé i v případě, kdy dojde k úřednímu prohlášení za mrtvého u manžela či manželky. Touto skutečností se zaobírá stejná právní úprava jako u manžela či manželky, kteří byli prohlášeni lékařem za zemřelé. Na tomto základě je vystaven úřední cestou úmrtní list. Právní institut prohlášení osoby za úředně zemřelou je zcela zásadní v oblastech soukromého i veřejného života, a to z důvodů prosazování práv a povinností dalších fyzických i právnických osob.

Na základě řádného podání žádosti k okresnímu soudu o prohlášení osoby za úředně zemřelou je nutné provést mnoho právních úkonů. Následně spojených s nalezením informací o aktivitách dané osoby. Osoba je vedena jako osoba pohřešovaná. Okresní soud vydává pokyn Polici České republiky o prošetření osoby, o jejím pobytu, zaměstnání, případně o jiných okolnostech, které by nasvědčovaly jejímu fyzickému stavu (zda je živá), a zda tato osoba je osobou dohledatelnou.

Nejčastějšími důvody, kdy osoby o svém pobytu či její fyzické existenci nedávají informace, bývá například skrývání se před činnými orgány trestního řízení,

---

¹⁶NOVOTNÝ, Petr. *Nový občanský zákoník*. Praha: Grada, 2014. Právo pro každého (Grada).s. 19

¹⁷MELZER, Filip. *Občanský zákoník: velký komentář*. Praha: Leges, 2018. Komentátor s. 480,

výkon trestu odnětí svobody, výkon odnětí svobody v zahraničních věznicích, náboženských či společenských důvodů, válečných konfliktů tohoto času například válečný konflikt na ukrajinském území, kde v současné době již aktivně bojují občané České republiky, živelné přírodní katastrofy. Tyto osoby občas trpí zdravotními problémy a jsou často hospitalizované ve zdravotnických zařízeních, kdy se tyto osoby záměrně vyhýbají společenským kontaktům se svojí rodinou či příbuznými, nebo jim to zdravotní stav nedovoluje.

Okresní soud řádně vyhodnotí závěrečné zprávy ze svého interního šetření prostřednictvím svých databází, posléze i od Policie České republiky a jiných státních či jiných organizací. Na základě těchto informací případně dojde k rozhodnutí, zda danou konkrétní osobu prohlásí svým rozhodnutím za úředně zemřelou či nikoliv. Vzhledem ke skutečnosti, že žádný občan České republiky (vyjímá se u cizinců), tato ohlašovací povinnost vyplývá ze zákona č. 326/1999 Sb. Zákon o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, nemá povinnost vykazovat aktivity, které by tuto osobu ve společenském či právním prostředí (prostoru) zviditelňovaly. Každý občan České republiky má právo si zvolit takový postoj svého chování a společenských kontaktů, kterýsi sám stanoví.

V případě, že po vynesení soudního rozhodnutí o prohlášení za mrtvého se tato dotyčná osoba prokazatelným způsobem fyzicky nalezne jako živá osoba a následně je ztotožněna, se po následném prošetření u této osoby potvrdí totožnost osoby, dochází v oblasti platnosti manželství již nezrušitelný dřívější právní akt o zániku manželství s danou osobou, která byla právoplatně prohlášená okresním soudem za mrtvou. V oblasti zániku manželství dochází k setrvání soudního rozhodnutí o zániku manželství a nelze na toto manželství pohlížet za právoplatné, ale výhradně za zaniklé.

Případná obnova trvání manželství není možná, ale lze uzavřít nové manželství s danou osobou, a to při uzavření právoplatného manželství dle platné právní úpravy o vzniku manželství. Na toto manželství se pohlíží jako za nové uzavřené manželství.

2.2.3 Rozsudek soudu o rozvodu manželství

Uzavření řádného platného manželství, které musí splňovat nejen právní, ale rovněž i společenské očekávání neboli morální hodnoty dané společností založené na důvěře obou snoubenců. Je tedy nutné vyloučit možný manželský svazek z minulosti s jinou osobou před uzavřením nového platného manželství.

Tento právní úkon je velmi podstatný k zajištění právních podmínek nejen při vzniku manželství, ale následných právních dopadů na toto uzavřené manželství. Tato skutečnost se musí pečlivě podrobit úřednímu ověření této skutečnosti, ale pouze u osob, které ještě nebyly sezdány, a u osob, které nemají v matričních evidencích zápis o uzavřeném manželství.

Veškeré osoby, které chtějí uzavřít řádné platné manželství, v tomto případě snoubenci, nedokládají žádným dokladem rozsudkem okresního soudu případně jiným dokladem státní moci, že nejsou a nebyly v předešlém manželském svazku. Tyto osoby – snoubenci jsou z této zákonné povinnosti vyjmuty. Zákonnou povinnost doložit písemně, a to prostřednictvím písemně vyhotoveného rozsudku okresního soudu o rozvodu manželství, mají snoubenci, kteří již v předchozí době byli v manželském či obdobném svazku.

Snoubenci si při realizaci této zákonné povinnosti velmi často neuvědomují právní skutečnost, že samotné vyhotovení a následné zákonné doručení rozsudku o rozvodu nemá právní účinnost. Po uplynutí odvolací lhůty protistran při rozvodovém řízení, anebo kdy jsou vyčerpány veškeré opravné prostředky, posléze se přistupuje k vystavení právní moci.

Při vyznačení doložky nabytí právní moci lze až v tomto okamžiku považovat za rozsudek okresního soudu rozvodu manželství za účinné - pravoplatné, a lze na něho pohlížet za řádný doklad o rozvodu manželství pro potřeby matričního úřadu při vzniku nového manželství. *„Doložku nabytí právní moci lze vyznačit až poté, co rozsudek či jiné rozhodnutí nabylo právní moci. Doložku nabytí právní moci tedy nelze vyznačit ihned po vynesení rozsudku. Vynesení rozsudku totiž neznamená, že rozsudek skutečně nabude právní moci. Po jeho vynesení se totiž může kterákoliv ze stran odvolat a v takovém případě je pak tento*

*dokument tzv. nepravomocný. Teprve po rozhodnutí odvolacího soudu může rozsudek buď nabyt právní moci, nebo může být zrušen a nařízeno nové jednání.*¹⁸

Z tohoto vyplývá, že matriční úřad nemůže akceptovat rozsudek okresního soudu o rozvodu manželství bez vyznačené právní moci na tomto rozsudku. V současné době dochází velmi často k nedorozumění a nevžitými mechanismy nebo postupy v prostředí digitální komunikace prostřednictvím datových schránek, a to mezi soudy a občany, kdy dochází k nepochopení správnosti digitální manipulace a právních postupů při získání tzv. účinnosti právního dokumentu. Je tedy velmi důležité si uvědomit rozdíl mezi platností právního aktu a jeho účinností. V digitalizované podobě dokumentace se standardně postupuje tímto postupem: „*Vyznačení právní moci na rozsudku či jiném právním dokumentu, který vám byl zaslán v elektronické podobě prostřednictvím datové schránky, se vyznačuje jinak. Vyznačení má na starost provozovatel datových schránek, tedy Česká pošta. V datové schránce je pak nutné přílohu, ve které je dokument umístěn, konvertovat a vytisknout si číslo konverze dokumentu. S tímto číslem si následně dojdete na pobočku České pošty, která dokumenty vytiskne a ověří, spolu s doložkou nabytí právní moci, jejíž datum a vyznačení je obvykle na poslední stránce dokumentu dole.*“¹⁹

Matriční úřad ze své působnosti je oprávněn akceptovat pouze dokumenty, které jsou vyhotoveny státními orgány České republiky. Rovněž i dokumenty vydané cizími státními orgány, které jsou akceptovatelné v našem právním prostředí ve formě předem stanovených mezinárodních smlouvách. Z obecného hlediska v oblasti manželství je nutné rozsudek soudu cizího státního orgánu – tedy soudu nepůsobícího jurisdikci českého práva – předložit k Nejvyššímu soudu České republiky. „*Nejvyšší soud na základě § 51 a § 55 zákona č. 91/2012 Sb., o mezinárodním právu soukromém, rozhoduje pouze o uznání pravomocných cizích rozhodnutí ve věcech rozvodu manželství, zákonného odloučení,*

---

¹⁸<https://www.profipravnik.cz/p/dolozka-nabyti-pravni-moci-na-rozsudku-co-to-je-1120.html> [online]. [cit. 2022-05-12]

¹⁹<https://www.profipravnik.cz/p/dolozka-nabyti-pravni-moci-na-rozsudku-co-to-je-1120.html> [online]. [cit. 2022-05-12]

prohlášení manželství za neplatné a určení, zda tu manželství je či není, a ve věcech určení (zjištění nebo popření) otcovství, byl-li alespoň jeden z účastníků řízení státním občanem České republiky.“²⁰

Tato povinnost je u všech států, které nejsou součástí mezinárodní smlouvy vzájemném uznávání rozhodnutí ve věcech manželství (rozvod, rozluka) v tzv. „*Na poli EU existuje úprava sjednocující pravidla pro určení soudů příslušných pro řízení ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti a pro uznání a výkon rozhodnutí z těchto vzešlých (Brusel II bis)*...“²¹ Nařízení Brusel II bis, ve které se stanovuje taxativní výčet států ve smlouvě uvedených: „*Belgie, Bulharsko, Česká republika, Estonsko, Finsko, Francie, Chorvatsko, Irsko, Itálie, Kypr, Litva, Lotyšsko, Lucembursko, Maďarsko, Malta, Německo, Nizozemsko, Polsko, Portugalsko, Rakousko, Rumunsko, Řecko, Slovensko, Slovinsko, Spojené království, Španělsko, Švédsko.*“²²

Právní úprava Evropské unie upravující výše uvedenou problematiku Brusel II bis, kompetenčně nezasahuje ani neupravuje vztah vzájemného uznávání rozhodnutí státu, které nejsou součástí sdružení států Evropské unie. Česká republika v rámci svých mezinárodních smluv je právně vázaná uznávat rozhodnutí soudu o právní pomoci v oblasti uznávání rozvodu a rozluky u cizích státních příslušníků.

„*Dvoustranné smlouvy o právní pomoci, které umožňují automatické uznávání rozhodnutí, Česká republika uzavřela s těmito státy: Albánie, Bělorusko, Gruzie, Kyrgyzstán, Mongolsko, Rusko, Ukrajina.*“²³ Výše uvedená právní mezinárodní smlouva má za právní následek, že rozhodnutí soudu uvedená v této mezinárodně smlouvě cizích států má reciproční (vzájemný oboustranný) právní vztah.

²⁰ https://www.nsoud.cz/Judikatura/ns_web.nsf/Edit/Rozhodovacicinnost~Uznavanicizichrozhodnuti [online]. [cit. 2022-05-13]

²¹ ŠÍNOVÁ, Renáta. *Řízení ve věcech rodinněprávních v České republice, Slovenské republice a Německu a jejich aktuální problémy*. Praha: Leges, 2010. Teoretik. s. 25

²² https://www.nsoud.cz/Judikatura/ns_web.nsf/Edit/Rozhodovacicinnost~Uznavanicizichrozhodnuti [online]. [cit. 2022-05-13]

²³ https://www.nsoud.cz/Judikatura/ns_web.nsf/Edit/Rozhodovacicinnost~Uznavanicizichrozhodnuti [online]. [cit. 2022-05-14]

Z tohoto vyplývá právní skutečnost, která stanovuje uznatelnou tohoto právního dokumentu vydaného cizího soudního orgánu „ *V případě těchto států je uznání rozhodnutí o rozvodu manželství automatické, a tudíž není třeba vydávání dalšího rozhodnutí o uznání v České republice.*“²⁴

Matriční úřad na základě účinnosti těchto mezinárodních smluv nahlíží na tato rozhodnutí cizích soudních orgánů jako na řádné platné právní dokumenty v prostředí české legislativy. Tyto dokumenty vydané cizími soudy, zeměmi, které uzavřely mezinárodní smlouvu, anebo jsou součástí nařízení Evropské unie, Brusel II bis však musí být úředně přeložený prostřednictvím překladatele. Úřední překlad může provést jen osoba, která je uvedena v seznamu překladatelů a tlumočnicků u Ministerstva spravedlnosti České republiky, a to do úředního jazyka (čeština).

Pokud v mezinárodních smlouvách není uvedeno automatické vzájemné uznávání soudního rozhodnutí o rozvodu, nelze toto rozhodnutí právně akceptovat v našem právním prostředí. Pokud tato situace vznikne, je pak nutné se obrátit na nejvyšší soud České republiky. „*V případě dalších dvoustranných smluv, které nezakládají automatické uznání rozhodnutí o rozvodu, je nicméně nutné postupovat v souladu s § 51 zákona č. 91/2012 Sb., o mezinárodním právu soukromém, a vést řízení o uznání před Nejvyšším soudem.*“²⁵ Matriční úřad ze své působnosti provádí poučení snoubenců a v této věci poskytuje informace k řešení této problematiky.

2.3 Úřední doklad o podobě správného používání příjmení

Identifikace konkrétní osoby v osobním či rodinném životě v dané minulosti si vystačila jednoduchostí v označení této osoby prostřednictvím jména či doplňku ke jménu. Doplňek ke jménu se odvozoval od specifických činností či specifikovaného postavení svého nositele. Nejčastějším doplňkem ke svému jménu bylo určení místa pobytu, buď název vesnice, lokality, místní pojmenování daného území atd. Tento způsob identifikace byl v minulosti dostačující.

---

²⁴ https://www.nsoud.cz/Judikatura/ns_web.nsf/Edit/Rozhodovacicinnost~Uznavanicizichrozhodnuti [online]. [cit. 2022-05-13]

²⁵ https://www.nsoud.cz/Judikatura/ns_web.nsf/Edit/Rozhodovacicinnost~Uznavanicizichrozhodnuti [online]. [cit. 2022-05-13]

Svobodný pohyb osob v českých zemích byl z velké části omezen říšským zákon č. 88/1871 o postrku. Tento zákon byl paradoxně zrušen až v roce 1950. Tato právní úprava upravovala nucený návrat, přesněji lze to definovat jako eskortování nevolníků na své původní panství, a to prostřednictvím postrkové stráže.

Děděna příjmení po svých předcích byla zavedená císařovým patentem Josefa II. z 1. listopadu roku 1786. V tomto císařovém patentu se také uvádí povinnost pro židovské osoby své příjmení poněmčít. V českých zemích proběhly opakované společenské snahy své příjmení poněmčovat, posledním příkladem byl nástup německého nacismu a posléze německá okupace českých zemí a následného vzniku Protektorátu Čechy a Morava (*Protektorat Böhmen und Mähren*).

V současné době se na oblast vytváření příjmení a jejich užívání pohlíží již ne z pohledu společenských či politických důvodů, ale nýbrž z pohledu správné lingvistiky z daného konkrétního příjmení. Některá příjmení mohou být podrobena rovněž i právnímu přezkumu, zda tato forma příjmení muže či ženy je v souladu se zákonem a společenskými normami našeho státu.

Právní řád České republiky vyžaduje, a to prostřednictvím zákonné úpravy dle § 61 odst. 1 zák. č. 301/2000 Sb. o matrikách, o používání zákonných indikačních znaků, jedním tímto znakem je osobní jméno dané osoby ve smyslu „*Fyzická osoba, které byl matričním úřadem vydán matriční doklad, má povinnost užívat v úředním styku jméno, popřípadě jména, která jsou uvedena na tomto matričním dokladu.*“²⁶

Občanský zákoník č. 89/2012 Sb. stanovuje právo o použití indikačních znaků, a to jména a příjmení, a také mu právně zajišťuje i jeho ochranu před zneužitím, tedy jména a příjmení. Tato skutečnost je uvedena v § 77 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb. „*Jméno člověka je jeho osobní jméno a příjmení, popřípadě jeho další jména a rodné příjmení, která mu podle zákona náležejí. Každý člověk*

---

²⁶Zákon č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů. In [Systém ASPI]. WoltersKluwer [cit. 2022-6-19]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

*má právo užívat své jméno v právním styku, stejně jako právo na ochranu svého jména a na úctu k němu.*²⁷ Uvedená právní úprava také poukazuje na právní skutečnost, že v případě, kdy osoba uvádí jiné identifikační znaky nebo se dopustí omylu, v tomto případě ve jménu a příjmení se tato osoba vystavuje nebezpečí, že toto vystupování může mít právní následky v oblasti vlastní újmy. Tato skutečnost je uvedena v § 77 odst. 2 „*Člověk, který v právním styku užívá jiné jméno než své vlastní, nese následky omylů a újem z toho vzniklých.*“²⁸

Právní úpravou v oblastech řádného zápisu jmen a příjmení do státní evidence se zabývá zákon č. 301/2000 Sb., o matrikách. Právní úprava řeší oba dva identifikační znaky, a to jméno a příjmení dané osoby. V oblastech jmen osob se zabývá dle výše právní úpravy dle § 61 odst. 1 výše uvedeného zákona. Osobní jméno není v oblasti vzniku manželství tíživým aspektem snoubenců při administrativním procesu, který je veden na matričním úřadě. Jedná se o individuální identifikační znak dané osoby, který je již úředně uznán v rodném listu a řádně veden v evidenci na matričním úřadě.

Z výše uvedeného lze vyvodit, že oblast osobních jmen snoubenců před uzavřením manželství není předmětem zájmu matričního úřadu. Problematickou oblastí při prvotních úkonech před vznikem pravoplatného manželství se v minulosti stávala oblast příjmení.

Rovněž příjmení dané osoby je jeden ze základních identifikačních znaků konkrétní osoby. Oblast příjmení osob je rovněž právně uchopen ve smyslu § 68 odst. 1 zákona č. 301/2000 Sb., který uvádí, „*Fyzická osoba, které byl matričním úřadem vydán matriční doklad, má povinnost užívat v úředním styku příjmení, popřípadě více příjmení, která jsou uvedena na tomto matričním dokladu.*“²⁹ Rovněž i tato právní úprava stanovuje definici pojmu příjmení, a to dle § 68 odst. 2, „*Rodným příjmením se rozumí příjmení uvedené v knize*

---

²⁷Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. In [Systém ASPI]. WoltersKluwer [cit. 2022-6-18]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

²⁸Tamtéž

²⁹Zákon č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů. In [Systém ASPI]. WoltersKluwer [cit. 2022-6-19]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

*narození při narození dítěte, určení otcovství nebo osvojení do nabytí svéprávnosti dítěte a v souvislosti se změnou pohlaví.*³⁰

Samotná tvorba příjmení u žen je již od 1. ledna 2022 prostřednictvím legislativním zásahem do zákona č. 301/2000 Sb. o matrikách, kde je odstraněna povinnost u žen používat koncovku -ová. *„Zatímco do konce minulého roku si mohla žena zapsat do matriční knihy příjmení v nepřechýlené, tzv. mužské podobě jen v několika jasně stanovených případech, od 1. ledna 2022 není u práva zápisu v nepřechýlené podobě žádná podmínka. Stačí o zápis bez jakéhokoli zdůvodnění požádat. (...) Novela zákona o matrikách zrušila podmínky, které musela splnit žena, pokud do matriky chtěla zapsat své příjmení v nepřechýlené podobě. I při uzavření manželství či registrovaného partnerství tak bude na základě pouhé žádosti ženy možné v matriční knize uvést příjmení v mužském tvaru. Dosud to šlo jen u cizinek a u českých občanek jiné než české národnosti z důvodu pobytu v cizině nebo proto, že jejich manželem či partnerkou v registrovaném partnerství je cizinec, resp. cizinka. Při zápisu narození holčičky je možné uvést její příjmení v nepřechýleném tvaru na základě žádosti rodičů, pokud není jeden rodič znám, stačí stejně jako dosud souhlas jednoho rodiče.*³¹

Snoubenci před uzavřením sňatečného slibu v přípravné administrativní fázi si mohou společně vybrat své příjmení, nebo se dohodnout na znění příjmení a jeho formě. Možnosti jsou uvedené v § 660 písm. a),b),c) v zákoně č. 301/2000 Sb., o matrikách, kde jsou uvedené zákonné možnosti např. tradiční uchopení příjmení po manželovi s příponou -ová, ponechání svého rodného příjmení, použití příjmení společného pro muže a ženy, anebo převzetí příjmení muže od manželky. Tato skutečnost musí být řádně zdokumentovaná v matričních zápisech o provedení sňatku, tzv. protokol, a to na základě novelizace zákona č. 301/2000 Sb., kdy žena i muž mají právo volného rozhodování v oblasti užívání příjmení v době manželství. Na základě této právní úpravy dochází k odstranění

---

³⁰Zákon č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů. In [Systém ASPI]. WoltersKluwer [cit. 2022-6-18]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

³¹<https://www.mvcr.cz/clanek/zmena-od-ledna-mohou-zeny-pouzivat-prijmeni-v-neprechylenem-tvaru-bez-jakychkoli-dalsich-podminek.aspx> [online]. [cit. 2022-05-16]

prostoru pro řešení právních sporů v oblastech v hodnosti příjmení s příponou-ová.

2.4 Manželství uzavřené před nabytím zletilosti snoubenců

Vzhledem ke společenským změnám a přijímáním nových pohledů či směru na životní situace, dochází k přehodnocení tradičních hodnot a zvyklostí. Mezi novými trendy dochází k přehodnocení i institut manželství jako dominantního sociálního prostředí pro výchovu dětí.

Česká republika je historickým i právním nástupcem státních seskupení, která vždy kladla vážný důraz na manželství jako na základní společenský článek státu. Manželství vždy směřovalo přímo či nepřímo k základnímu pojetí smyslu manželství k harmonické výchově dětí. V naší společnosti se historicky klade důraz na blaho dítěte, které je ovlivněno aspekty křesťansko-židovským náboženstvím. Dítě je chápáno jako „bezmocné stvoření“, které si zasluhuje ochranu nejen společenskou, ale rovněž i právní.

Na základě těchto důvodů se institut manželství i v současné době považuje za vhodné prostředí pro řádnou výchovu, i když tradiční uznávané hodnoty se postupem společenských změn poněkud odchyľují od očekávání části společnosti. Manželství je možné obvykle právoplatně uzavřít v době nabytí plnoletosti u obou snoubenců. Plnoletost je stanovena v českém právním řáde dnem, kdy osoba dovrší 18 let svého věku. Tato osoba, jež dovršila plnoletosti, je zcela plně zodpovědná za své právní či jiné chování a také je povinná nést z tohoto chování své důsledky.

Po dovršení 18 let je tedy osoba již dle současné právní úpravy oprávněna uzavřít řádné platné manželství. Česká legislativa stanovuje plnoletost obecnou formou v celém rozsahu právního řádu, tedy vznik plnoletosti není rozdílný mezi mužem a ženou. Tato skutečnost nebyla vždy zřejmá, plnoletost se s vývojem historických událostí, příslušností ke stavům a pohlaví se postupně měnila. Touto problematikou plnoletosti v období feudální společnosti se zabírá kniha „Kniha Tovašovská aneb Ctibora z Cimburka a z Tovačova zemského hejtmana

markrabství Moravského sepsání obyčejů, řádů, zvyklostí starodávných a práv markrabství Moravského“(Brno 1858).

V českých zemích v polovině 16. století považovala plnoletost dnem dožitých 20. roku udané osoby. Zákonem opatřením (patentem) Františka I. Rakouského (12. 2. 1768-2. 3.1835) pod názvem Všeobecný zákoník občanský pro německé mluvící země rakouské monarchie, pod německým označením: *Allgemeines bürgerliches Gesetzbuch für diegesamnten Deutschen Erbländer der Österreichischen Monarchie* byla stanovena plnoletost na dožitých 24 let roku dané osoby. Tato plnoletost byla platná po celou dobu trvání Rakousko-Uherské monarchie. Ke změně výše plnoletosti dochází až v době vzniku samostatného státu Československé republiky (28.10.1918). Národní shromáždění ve dne 23. června 1919 přejímá novou právní úpravu ve věci stanovení věku plnoletosti, ve kterém tuto hranici snižuje plnoletost ze současných 24 let, jak se uvádí v patentu Františka I. Rakouského, a to na 21 let.

Stanovená podmínka touto právní úpravou byla platná celé období trvání Československé republiky a její platnost nebyla nezměněna i v období okupace Československa německou armádou (14.-16.3.1939 až 8.5.1945) a posléze vyhlášením Protektorátu Čechy a Morava (16.3.1939 – 8.5.1945); (*Protektorat Böhmen und Mähren*). Po ukončení 2. světové války došlo na území Československa k postupným společensko-politickým změnám, ale hlavně ke změně v právním prostředí, kde toto právní prostředí bylo ovlivněno a v podstatě podřízeno názorovým směrům komunistické ideologie na společnost, stát a občana.

V roce 1950 dochází k výrazné změně ve stanovení plnoletosti. Plnoletost byla nově stanovena na 18. rok dané osoby. Tím došlo k posunutí plné právní způsobilosti osob, které mohly již řádně uzavřít manželství již od svých 18 let svého života. Plnoletost, která byla právně stanovena v roce 1950 na 18 let, do současné doby nebyla pozměňovaná, nýbrž jen transformovaná do nových právních norem.

Náš právní řád umožňuje v mimořádných okolnostech plnoletost snížit, až na 16 let věku dané osoby. Toto snížení plnoletosti je velmi zásadní zásah do právního postavení takovéto osoby, u které došlo ke snížení věku plnoletosti. Této osobě v tomto mladém věku vznikají sice práva, která využívají před dovršením věku řádné dospělosti, ale rovněž i povinnosti a zodpovědnost za své právní chování a rozhodnutí.

Snížení právní zletilosti u dané osoby z 18 let na 16 let je ryze individuální, tedy nelze toto vnímat jako možnost prohlášení o zletilosti skupinově pro skupinu (se společnými znaky) osob. Snížení zletilosti spadá výhradně do kompetence okresního soudu, který rozhoduje výhradně na základě vážných okolností a potřeb. Okresní soud provede šetření prostřednictvím pověřených státních orgánů a případného znaleckého posudku o způsobilosti dané osoby přijímat a rozhodovat ve věcech osoby zletilé.

Na základě vyhodnocení všech zpráv a posudků s přihlédnutím na okolnosti žadatele o snížení zletilosti dané osoby okresní soud vydá rozhodnutí o snížení zletilosti či nikoliv. Při zákonném doručení rozsudku okresního soudu je nutné tento rozsudek okresního soudu po uplynutí stanovené doby určené k opravnému prostředku, pokud není stanoveno jinak. Rozsudek je nutno opatřit vystavením doložky právní moci, kdy tímto úkonem se stává rozsudek okresního soudu právně účinným (pravoplatný).

U laické veřejnosti se často tento právní úkon nesprávně označuje slangovým výrazem (dokoupení let nebo roků), dokoupením je myšlena úhrada soudního poplatku. Na základě tohoto rozsudku okresního soudu o snížení zletilosti a s vystavenou platnou doložkou právní moci lze řádně platně uzavřít manželství.

Tato skutečnost je prostřednictvím matričního úřadu řádně zanesena do příslušných registrů státní správy.

2.5 Osoby trpící duševní poruchou při uzavírání manželství

Institut manželství, který je dlouhodobě tradičně považován za základní soužití muže a ženy v úzkém svazku, který má nejen vytvářet vhodné prostředí

pro výchovu dětí, ale rovněž vytvářet harmonické prostředí soužití daného muže a ženy. Manželství ze své podstaty plní i svou sociologickou funkci, tato funkce se promítá do vytvoření pozitivního prostředí pro společné prožití ve svazku manželství. Životní situace může přinášet ze svého trvání určité události, které mohou být radostné a pozitivní, ale rovněž mohou tyto životní události přinášet určitá omezení a zhoršení zdravotních funkcí např. (samoobslužnost, prostorovou orientaci atd.).

Naše společnost, která je součástí evropského širokého kulturního prostředí, se hlásí k myšlenkám humanismu a tolerance. Osoby trpící duševními poruchami i v nedávné minulosti se setkávaly se společenským nepochopením, ba dokonce segregací, násilným vyčleněním ze společnosti. V Evropě je tato otázka obzvláště citlivá, a to ohledně přístupu k těmto osobám v období německého nacismu a posléze pronikání této ideologie do okupovaných zemí Německem.

Osoby trpící duševní chorobou či jinými závažnými zdravotními komplikacemi byly často pod záštitou falešného (zvráceného) humanismu fyzicky odstraňované v programu (akce) T4, *V plynových komorách skončilo na 70 tisíc pacientů psychiatrických léčení. O jejich osudu rozhodovali ošetřující lékaři. Červený křížek na formuláři znamenal smrt, minus naopak život. (...) Po válce se o této temné kapitole německých dějin dlouho mlčelo. Na veřejnost se dostala až v 80. letech. Odborné psychiatrické společnosti se s tím podle Hohendorfa vyrovnaly velmi pozdě: „V roce 2010 se rozhodly, že zmapují svoje dějiny během nacionálního socialismu. A také připustily, že na zločinech eutanázie nesli vinu i samotní psychiatři, za což se zpětně omluvili.“³²*

Po ukončení 2. světové války a pozvolným nástupem komunistické ideologie a od 25. 2. 1948, kdy nastal faktický nástup komunistické ideologie a zrod komunistické morálky do tehdejšího společenského systému.

Těmto osobám byla často poskytnuta předběžná pomoc, a to prostřednictvím církevních řádů, jen v základním měřítku bez hlubší odborné pomoci. Tato

---

³²https://www.irozhlaz.cz/veda-technologie_historie/nacisticke-vrazdeni-zacalo-dusevne-nemocnymi-berlinane-jim-postavili-pamatnik_201409020102_mskalicky [online]. [cit. 2022-05-18].

církevní pomoc byla v počátcích roku 1950 podstatě zrušena z pozice vládnoucího aparátu řízena Komunistickou stranou Československa. V tomto období probíhala bezpečnostní akce zastřešená represivním aparátem státní bezpečnosti (bezpečnostní složka státu – tajná policie) pod označením akce K (zrušení mužských církevních řádů) a akci Ř (zrušení ženských církevních řádů).

Důsledkem těchto akcí bylo, že duševně nemocní lidé byli buď převáženi do psychiatrických léčeben, anebo uschopňováni, a tím byli vyňati z lékařského dozorového systému.

Nebylo žádoucí tyto osoby zapojovat do společenského života i vytváření manželství, tak často zdůvodněné genetickou zátěží daných osob. „*Nárůstu počtu nově přijatých nemocných neodpovídalo personální a materiálně technické zázemí. Ústavní psychiatrie zůstávala i nadále na okraji zájmu politických a profesních orgánů, ať už šlo o počet pracovníků potřebných k zajištění progresivnější léčebné péče, nebo o výši finančních prostředků na razantnější obnovu objektů převzatých od vojenské správy, případně na modernizaci zdravotnické a ostatní techniky. Tím spíše je třeba vyzdvihnout v období od roku 1956 úsilí o zlepšení stavu, zejména ze strany ředitelů Dobíška a Boháče.*³³ V současné době se již situace v této oblasti stabilizovala a obor psychiatrie se opět ve společnosti začleňuje jako běžná odborná specializace medicíny.

Omezení svéprávnosti osoby přísluší výhradně soudům, kde soud na základě § 56 odst. 1, 2 zákona č. 89/2012 Sb., „*Omezit svéprávnost člověka může jen soud. (2) Soud vyvine potřebné úsilí, aby zjistil názor člověka, o jehož svéprávnosti rozhoduje, a to i za použití takového způsobu dorozumívání, který si člověk zvolí.*“³⁴ Okresní soud na základě závěru z posudků a šetření vydá rozhodnutí o snížení či zamítnutí návrhu o snížení svéprávnosti dané osoby. Je tedy zcela toto rozhodnutí v jurisdikci soudu, ale nikoliv na rozhodnutí zdravotnických zařízení či odborných lékařů. Soud také posuzuje nejen celkový

---

³³<https://bohnice.cz/zakladni-informace/historie-nemocnice/> [online]. [cit. 2022-05-20].

³⁴Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. In [Systém ASPI]. WoltersKluwer [cit. 2022-6-18]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

stav dané osoby na základě odborných analýz, ale hlavně provádí, vyčet činností či právních úkonů u osoby, která se z rozhodnutí okresního soudu prohlásí prostřednictvím rozsudku za osobu sniženou právní způsobilosti. Toto omezení přímo souvisí z druhem psychické poruchy či diagnózy, např. manipulace s finančními prostředky do stanovené výše na den, či na stanovené období, ratifikace smluv omezený na obsah či výši smluvní částky, přejímání hmotné zodpovědnosti za služby či zboží, uzavírání pracovně-právních vztahů, nebo obdobných vztahů či jiných právních závazku atd.

V manželství se toto omezení může týkat oblastí, kdy daná osoba má např. nedostačující či absenci rozpoznávajícího úsudku – zralosti a vnitřní svobody či neschopnost převzít manželské závazky. Matriční úřad v případě prvotních administrativních úkonů před vznikem manželství zjistí v databázích vedené státní správou, že osoba má omezenou právní způsobilost, musí provést důkladnou analýzu daného rozsudku, aby nedošlo ze strany matričního úřadu k pochybení a na budoucí zamyšlené manželství by se právně i společensky nahlíželo za nevzniklé.

Samotný zásah do svéprávnosti dané osoby je velmi citovým a emočním zásahem do integrity dané osoby. Je však si nutné uvědomit, že tento právní institut nemá časovou neomezenou účinnost, ale je nutné toto právní rozhodnutí periodicky přehodnotit dle zákonné úpravy dle § 59 odst. 1,2 zákona č. 89/2012 Sb., *(1) Soud může svéprávnost omezit v souvislosti s určitou záležitostí na dobu nutnou pro její vyřízení, nebo na jinak určenou určitou dobu, nejdéle však na tři roky. Je-li zjevné, že se stav člověka v této době nezlepší, může soud svéprávnost omezit na dobu delší, nejdéle však na pět let.(2) Uplynutím doby omezení svéprávnosti právní účinky omezení zanikají. Zahájí-li se však v této době řízení o prodloužení doby omezení, trvají právní účinky původního rozhodnutí až do nového rozhodnutí, nejdéle však jeden rok.*³⁵

---

³⁵Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. In [Systém ASPI]. WoltersKluwer [cit. 2022-6-18]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

Hlavním účelem této právní úpravy je ochrana dané osoby před sebou samým. Jelikož daná osoba by svým chováním či právním jednáním uvedla vlastní osobu do tíživé situace, kterou by nebyla schopna rozpoznat v daný časový úsek.

Rovněž se jedná o určitou ochranu i osob, které by s touto osobou uzavíraly právní vztahy či vztahy obdobné, které by byly zapříčiněny touto osobou, ale nikoliv její vážnou svobodnou vůlí. Tato vůle se projevuje jako nesvobodná, jelikož je omezena zdravotním stavem dané osoby. Tedy se nemůže projevovat a pokládat se za zcela svobodný projev své vlastní vůle. Závažností do zásahu osoby v oblasti omezení svéprávnosti se zaobírá zákonná norma dle § 55 odst.1,2 zákona č. 89/2012 Sb., „**(1) K omezení svéprávnosti lze přistoupit jen v zájmu člověka, jehož se to týká, po jeho zhlédnutí a s plným uznáváním jeho práv a jeho osobní jedinečnosti. Přitom musí být důkladně vzaty v úvahu rozsah i stupeň neschopnosti člověka postarat se o vlastní záležitosti.**(2) Omezit svéprávnost člověka lze jen tehdy, hrozila-li by mu jinak závažná újma a nepostačí-li vzhledem k jeho zájmům mírnější a méně omezující opatření.“³⁶

---

³⁶Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. In [Systém ASPI]. WoltersKluwer [cit. 2022-6-18]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

3 Občanský sňatek

Svatební obřad je tradičně chápán jako vyvrcholení snahy realizovat své přání spojit svůj budoucí život a své životní očekávání ze svého partnera. Rovněž se jedná o nezapomenutelný emoční zážitek vycházející ze slavnostní atmosféry v přítomnosti svých rodičů, přátel a známých. Svatební obřad je v podstatě vyústěním předchozích právních úkonů, které svou podstatou mohly u snoubenců vyvolávat negativní emoční situace či pocity.

Samotná přípravná administrativní opatření spojená správními úkony, které svou povahou mohou u laické veřejnosti vyvolávat pocity zbytečné a nadbytečné byrokratické činnosti z pozice matričního úřadu.

Tato vzniklá nepochopení vyplývají z obecných fabulací o možnostech uzavřít manželství netradičními způsoby, a to z důvodu úmyslného obcházení planého právního řádu. Právě důsledné plnění povinností na úseku matričního úřadu, který je právně příslušný provádět administrativní, kontrolní a správní funkce. Odvrací možnosti, které by vážným způsobem ohrozily řádnou zákonnou platnost vzniku manželství, dle platného zákona 89/2012 Sb.

V případě nedůsledné činnosti matričního úřadu by docházelo k těžkým životním i právním následkům případného vzniku manželství. V podstatě se jedná ze strany matričního úřadu o ochrannou společensko-právní funkci snoubenců, kteří mají ve vážném úmyslu uzavřít platné manželství. Důsledné plnění zákonných povinností ze strany matričního úřadu právě snoubence chrání před uzavřením neplatného manželství.

Doba případného trvání manželství nemá a ani nesmí mít vliv na právní proces při uzavírání platného manželství. Manželství musí mít trvalé společensko-právní jistoty a stabilitu, aby nemohlo být v budoucnosti nějakým nevhodným způsobem, například právní či jinou cestou, zpochybněno. Manželství jako institut soužití muže a ženy byl historicky mnohokrát opakovaně prověřen, a to nejen v období přechodu (např. z feudální společnosti do společnosti buržoazní - občanské, absolutistické, demokratické, totalitní, demokratické, informačního věku

a globalizace, případně možné budoucí deglobalizace, případně válečných stavů atd.).

Přes veškerá tato historická období institut manželství přetrval jako bezpečný „ostrov“ právní i společenské jistoty. Muž a žena ve svazku manželském vždy i přes kulturní rozlišnosti a náboženské vyznání v různých zemích světa vykazuje rozličný přístup v těchto zemích, a to nejen po právní či společenské stránce. Manželství je převážně v celosvětovém měřítku vždy chápáno jako určitý institut, který vždy vyžaduje nějaký druh ochrany nebo jiného přístupu zacházení u těchto osob.

Všeobecně se doporučuje manželským párům při cestách do zahraničí mimo evropský prostor svůj oddací list přeložit do úředního jazyka příslušné země případně do jazyka daného správního území.

Snoubenci po absolvování předchozích administrativních úkonů ve stanovený den v hodině a místě, dle předem dohodnutého termínu, se osobně dostaví na místo k vykonání svatebního slibu. Po příchodu předloží své platné doklady prokazující jejich totožnost. Doklady prokazující totožnost daných osob předloží rovněž i 2 svědci. Matrikář provede kontrolu, zda doklady splňují veškeré zákonné náležitosti, aby mohly být uznány za platné.

U svatebních svědků se občas vyskytne nesoulad s dokladem totožnosti, a to v oblasti prokázání osobní totožnosti zákonným způsobem. Tento nesoulad je zapříčiněn skončením platnosti daného dokladu, převážně se jedná o občanský průkaz, který je platností obecně vázán 10 lety. Platnost občanského průkazu nadále je upravovaná dle věku držitele dokladu, pokud zákon nestanoví jinak. Občanský průkaz svatebního svědka sice může obsahovat aktuální identifikační údaje dané osoby, které mohou být řádné a nepozměněné. Platnost občanského průkazu je zásadní prvek, kdy dochází k harmonizaci údajů uvedených v občanském průkazu a údajů vedených na matričním úřadě. V tomto případě se nelze platně prokazovat se tímto dokladem po skončení platnosti, tento doklad se úředně považuje za neplatný a nelze jej vykazovat jako řádně platný doklad totožnosti.

Obdobná situace u svatebního svědka může nastat, i když občanský průkaz vykazuje veškeré náležitosti, jak uvádí zákon č. 269/2021 Sb., o občanských průkazech. Občanský průkaz je řádně veden v oblasti identifikace osoby a jejích identifikačních znaků, rovněž platnost občanského průkazu na něm uvedená je v rozmezí platnosti dle zákona č. 269/2021 Sb., o občanských průkazech. Přesto tento doklad o prokázání své totožnosti a prokázání své příslušnosti ke státnímu občanství České republiky nebude možný. Matriční úřad tento doklad musí ze zákonných důvodů odmítnout a nelze k tomuto dokladu přihlížet jako k řádnému dokladu prokázání své řádné identity. Důvodem je zneplatnění tohoto dokladu na základě oznamovatele, správního orgánu anebo orgánů činných ve věcech trestních (OČTŘ), to buď v podobě ztráty, odcizení dokladu či zneužití osobních identifikačních údajů, prokazující totožnost dané osoby.

Držitel občanského průkazu je povinný dle právní úpravy činit kroky k zamezení zneužití daného dokladu totožnosti, jak se uvádí v § 37 odst. 5, písm. a) až f) zákona č. 269/2021 Sb., o občanských průkazech. Povinnost informovat matriční úřad v oblasti ztrát či krádeže či jiné nedovolené manipulace s občanskými průkazy je nutná ve smyslu § 37 odst. 6 výše uvedeného zákona č. 269/2021 Sb., o občanských průkazech., „*Držitel občanského průkazu je povinen ohlásit poškození, zničení, ztrátu, odcizení nebo nebezpečí zneužití občanského průkazu, s výjimkou nebezpečí zneužití dat pro elektronické využití občanského průkazu, osobně, prostřednictvím své datové schránky nebo na adresu elektronické pošty příslušného správního orgánu.*“³⁷ Tato situace se nejčastěji vyskytuje u případů, kdy svědek (osoba) se mylně domnívá, že konkrétní doklad totožnosti, v tomto případě občanský průkaz, byl z jeho činnosti (aktivity) ztracen. Tuto záležitost řádně ohlásí na příslušný matriční úřad, anebo na Policii České republiky a posléze se tento doklad o totožnosti dané osoby – občanský průkaz náhodně nalezne svým držitelem. Na základě své domněnky, neboli v dobré víře, že tento doklad totožnosti, v tomto případě občanský průkaz, může nadále zcela užívat bez omezení jako za řádně platný doklad své totožnosti.

---

³⁷Zákon č. 269/2021 Sb., o občanských průkazech. In [Systém ASPI]. WoltersKluwer [cit. 2022-6-19]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

Tento velmi častý laický předpoklad, že když doklad totožnosti prokazatelně nemohla zneužít žádná jiná osoba, jelikož byl uložen na místě, kde nemá žádná nepověřená osoba přístup, se tento občanský průkaz považuje nadále jako platný. Toto tvrzení je zcela mylné a zavádějící.

Každé oznámení, že doklad je ztracen, odcizen či jinak zneužit, se tomuto dokladu automaticky prostřednictvím státních databází ukončí jeho platnost, neboli se tento doklad prohlásí za neplatný a zneplatní se tento doklad totožnosti.

V tomto případě se na občanský průkaz pohlíží jako na doklad neplatný a nelze tento doklad pokládat za doklad řádně prokazující identitu dané osoby. V případě prokazování se tímto dokladem totožnosti u státního orgánu daný příslušný státní orgán státní moci provede odebrání tohoto dokladu totožnosti. Posléze je informovaná Policie České republiky, a to z důvodu, zda prostřednictvím daného zajištěného průkazu totožnosti nebyl spáchán trestný čin uvedený v trestním zákoně č. 40/2009 Sb.

V případě zjištění správního deliktu se podstoupí tento případ k šetření k příslušnému správnímu orgánu. Občan či jiná osoba, má možnost prostřednictvím webových stránek, které spravuje Ministerstvo vnitra České republiky provést online kontrolu dokladu totožnosti, cestovního pasu a zbrojního pasu, viz poznámka [www.https://aplikace.mvcr.cz/neplatne-doklady/](https://aplikace.mvcr.cz/neplatne-doklady/).³⁸ V této aplikaci se uvede číslo dokladu a učiní se online dotaz, zda tento doklad je zneplatněn. V případě, že svatební svědek nemá řádný platný občanský průkaz, může uspokojivě vyřešit tuto nepříjemnou situaci, že se prokáže případným platným jiným dokladem totožnosti, což je řádný platný cestovní pas.

Matriční úředník (matrikář/ka) po řádné kontrole daného cestovního pasu (dokladu) připustí svatebního svědka k řádnému následnému úkonu. Po provedení administrativních úkonů, které jsou nedílnou součástí závěrečných kontrolních mechanismů k vyloučení případných zjištění, které by neumožňovaly uzavřít řádné platné manželství. Posléze provedených administrativních úkonů

---

³⁸Poz.: [www.https://aplikace.mvcr.cz/neplatne-doklady/](https://aplikace.mvcr.cz/neplatne-doklady/) [online]. [cit. 2022-06-20].

se přestupuje k samotnému svátečnímu svatebnímu aktu, který má společenské a posléze právní náležitosti vedoucí k vykonání sňatečného slibu.

Sňatečný obřad je veden a uzavírán před stanovenými osobami.

Formou občanského sňatku lze uzavřít manželství před:

- *Starostou, místostarostou nebo pověřeným členem zastupitelstva obce, městské části hlavního města Prahy, městského obvodu nebo městské části územně členěného statutárního města, které jsou matričním úřadem, a to pouze ve správním obvodu tohoto matričního úřadu;*
- *Starostou nebo místostarostou obce, městské části hlavního města Prahy, městského obvodu nebo městské části územně členěného statutárního města, které nejsou matričním úřadem, je-li jeden ze snoubenců přihlášen k trvalému pobytu v jeho správním obvodu, a to pouze ve správním obvodu této obce, městské části hlavního města Prahy, městských obvodů nebo městských částí územně členěných statutárních měst;*
- *Primátorem hlavního města Prahy, náměstkem primátora hlavního města Prahy nebo pověřeným členem zastupitelstva hlavního města Prahy, jakož i před primátorem statutárního města, náměstkem primátora statutárního města nebo pověřeným členem zastupitelstva statutárního města, a to pouze ve správním obvodu hlavního města Prahy nebo statutárního města.³⁹*

Výše uvedený vyčet osob, které jsou oprávněné provést sňatečný obřad je stanoven pro standardní životní situace na území České republiky.

V mimořádných situacích v zahraničí např. při plavbě na lodi, jak uvádí ve svém článku JUDr. Richard Tomek, publikován [Lodniny.cz](https://www.lodniny.cz/), *Asi se shodneme, že na volném moři bude na palubě lodi plující pod českou vlajkou platit právní řád ČR, včetně občanského zákoníku. Naše situace se pak bude dotýkat § 667, který zní:*

---

³⁹<https://www.mvcr.cz/clanek/obcan-na-urade-manzelstvi-uzavreni-manzelstvi.aspx> [online]. [cit. 2022-05-28].

(1) Je-li život snoubence přímo ohrožen, může sňatečný obřad provést každý orgán podle § 658, popřípadě jiný úřad stanovený jiným právním předpisem, a to na kterémkoli místě; to platí obdobně i pro církevní sňatek. Mimo území České republiky může sňatečný obřad provést také velitel námořního plavidla plujícího pod státní vlajkou České republiky nebo velitel letadla zapsaného v leteckém rejstříku v České republice a je-li alespoň jeden ze snoubenců státním občanem České republiky rovněž velitel vojenské jednotky České republiky v zahraničí.

*(2) V případech uvedených v odstavci 1 není třeba předložit doklady jinak potřebné; přítomnosti matrikáře není zapotřebí.*⁴⁰

Tento článek je zaměřen na problematiku uzavření manželství za podmínek ohrožujících život a zdraví snoubenců, nadále JUDr. Richard Tomek uvádí postupy, které jsou potřebné k realizaci zápisu do zvláštní matriky, která je vedena v Brně. Předkládá se tato dokumentace související s danou věcí a to: „*Lodní deník, svědecké výpovědi a lékařské posudky.*“⁴¹

Oddávací úředník slavnostně uvítá snoubence v reprezentačních prostorách stanovených pro vykonání sňatečného obřadu či jiných předem stanovených místech či prostorách, na kterých se předem dohodli snoubenci s matričním úřadem, např. historických prostor hradů či zámků, zahradách soukromých či veřejně přístupných, na místech tuzemských lodích, sportovních či jiných dopravních prostředků atd. Omezujícími aspekty, které matriční úřad může odmítnout, a tím nevyhovět snoubencům v místě či v prostoru provést sňateční obřad, a to dle přání snoubenců, jsou okolnosti, které vylučují společenský, morální, technický, bezpečnostní, časový či jiný aspekt neproveditelnosti daného svátečného obřadu.

Po přednesení slavnostní řeči oddávajícího je přerušena kulturně-společenská část daného obřadu a je započata právní část k provedení právního aktu, a to veřejným prohlášením oddávajícího, že dle matričního úřadu nejsou známy zákonné důvody

---

⁴⁰<https://lodninoviny.cz/Cruising/jak-je-to-se-snatkem-na-palube> [online]. [cit. 2022-05-28].

⁴¹<https://lodninoviny.cz/Cruising/jak-je-to-se-snatkem-na-palube> [online]. [cit. 2022-05-28].

k uzavření manželství mezi snoubenci a že se tedy může přistoupit ke složení sňatečného slibu snoubenců.

V případě, že jeden ze snoubenců není občanem České republiky, a tento cizinec výslovně uvede, že nedisponuje dostatečnými jazykovými schopnostmi porozumět významu a obsahu sňatečného obřadu, je nutné, aby tohoto sňatečného obřadu se zúčastnil tlumočnick. Tlumočnick, který je veden v seznamu znalců a tlumočnicků u daného krajského soudu v systému databází Ministerstva spravedlnosti České republiky. Tato skutečnost se uvede do řádné protokolace o průběhu sňatečného obřadu.

Také dochází k seznámení o rozhodnutí snoubenců používání svých společných (nebo individuálních) příjmení, a to dle předešlé dohody s matričním úřadem. Oddávající úředník pronese formulaci ve formě dotazu, který srozumitelně a zcela jasně stanovuje vážnou a svobodnou vůli k uzavření manželství. Tato výzva oddávajícího úředníka je směřovaná adresně a konkrétně ke každému snoubenci zvlášť.

Prvním osloveným snoubencem oddávajícím úředníkem je muž, který provede vážný a svobodný projev své vůle se stát manželem snoubenky, a to buď Ano, či Ne. Po vyjádření své svobodné a vážné vůle může. Druhým osloveným je snoubenka a rovněž je jí položena formulace dotazu obdobně jako muži.

V mimořádných situacích, kdy snoubenci nechtějí respektovat vžitá a tradiční vyjádření, je možné za souhlasné stanovisko považovat i jiná souhlasná stanoviska. „*Snoubenka k dotazu oddávajícího, zda chce s přítomným mužem vstoupit do manželství, odpoví ano. Snoubenec k téže otázce začne volat: „Jistě, již jsem se nemohl dočkat,“ při čemž se usmívá na všechny přítomné, zejména na snoubenku. V tomto případě oba snoubenci vcelku jasně projevili svou vůli, i když projev snoubence nebyl typický.*“⁴² Tyto situace jsou však zcela výjimečné.

Snoubenka se vyjádří v rámci ve své svobodné a vážné vůle Ano či Ne. V okamžiku, kdy projev vůle není u jednoho ze snoubenců srozumitelný, nejasný

---

⁴²ŠEVČÍK, Ludvík. *Vyznejte se v novém občanském zákoníku: nejběžnější životní situace z pohledu občanského práva*. Brno: BizBooks, 2013 s. 25

či jinak je podmiňován, anebo není zcela prokazatelná souhlasná či nesouhlasná formulace, oddávající může učinit opakovaný dotaz s poučením o právním následku pro možné nesplnění dané zákonné podmínky vyslovení souhlasu se vznikem manželství.

Oddávající opakuje znova veškerou proceduru z oblasti právní části sňatečného obřadu. Za účelem zákonného zjištění vážného a svobodného úmyslu uzavřít manželství. Po opakování předešlé situace, kdy nelze jednoznačně zjistit vážný a svobodný projev snoubenců vyslovení souhlasu případně nesouhlasu k uzavření manželství, se sňateční obřad ukončí. Manželství tímto ze zákonných důvodu nevzniká, nebyl splněn zákonný předpoklad vyslovení souhlasu snoubence nebo snoubenky.

Tato situace může vzniknout ze dvou základních důvodu, a to buď ze zdravotních důvodu, kdy vyjádření může být ovlivněno závažnou zdravotní komplikací, která může snížit řečovou komunikaci. Případně může být spojena s emočním napětím dané situace, a tím dojde k nepřesnému či nejasnému vyjádření. Tato situace převážně vždy bývá zákonně vyřešena v opakující se výzvě (i po menší přestávce např. k podání tekutin či léků) k provedení zákonného vyjádření, což vždy převážně je postačující pro zaujetí svého stanoviska založeného na projevu své svobodné a vážné vůle. Druhým důvodem je specifický projev snoubenců založený na recestických aspektech, jak tento vážný projev nějakým způsobem obohatit, či dokonce zesměšnit.

Někteří snoubenci si neuvědomují vážnost tohoto nejen společenského, ale i rovněž právního aktu, který je zcela nezbytný pro vznik řádného platného manželství. Tím dochází někdy ke zbytečným společenským a právním nedorozuměním.

V případě souhlasných stanovisek obou snoubenců, kteří ve vážném úmyslu a ze své svobodné vůle prohlásí vážný souhlas ve formě obsahující souhlas (např. Ano). Oddávající úředník z moci úřední prohlásí splnění všech zákonných podmínek, které stanovuje právní řád České republiky, a to za muže a ženu z uzavřeného manželství.

Tyto snoubence veřejně prohlásí za manžele. U laické veřejnosti se částečně objevuje nesprávný právní názor, že nasazením snubních prstenů je tím správným právním aktem stvrzení manželství. Použití snubních prstenů má symbolický význam, nikoliv právní.

V právní úpravě zabývající se vznikem pravoplatného manželství se o výměně snubních prstenů mezi snoubenci nezmiňuje jako o zákonném požadavku, nebo dokonce jako povinnost tento akt realizovat.

O právním aktu vzniku manželství vzniká povinnost matričního úředníka - matrikáře provést zápis do protokolu, který je podepsán rodným a posléze novým příjmením, dle předešlé dohody. Protokol je následně podepsán rovněž 2 svědky zastupující stranu snoubence a stranu snoubenky. V případě sňatku s cizím státním příslušníkem se do protokolu uvádí i soudní tlumočnick číslem oprávněním – průkazem tlumočnicka, jménem a příjmením.

V případě nemožnosti se vyjádřit ústně verbálními prostředky, je v tomto případě zapotřebí využít tlumočnicka znakové řeči z českého prostředí, člena profesní komory Tlumočnicků znakové řeči. V případě postiženého cizího státního příslušníka touto diagnózou neboli zdravotního omezení (snoubence, snoubenky případně svatebních svědků). Tato situace si vyžaduje pozornost, která je zaměřena do správného pochopení obsahů, důsledků a jednoznačného vyslovení své svobodné vůle této osoby se zdravotním postižením. Aby nebyla ovlivněna nesprávnou interpretací nebo jinými aspekty, které by mohly její svobodou vůli svého rozhodnutí, následným nedorozuměním, případně vytvořením svého špatného úsudku toto učinit v dobré víře ve svém jednání. Učinit vše, aby bylo možné se této situaci v maximální možné míře vyvarovat. Zachováním svobodného a vážného projevu u osoby, která je postižena zdravotním hendikepem. Dokladovat jako srozumitelný, rozpoznatelný a nezpochybnitelný projev svobodné vůle, který je danou osobou zcela pochopen ve své celé šíři a závažnosti.

Sňatečný obřad s občanem cizí státní příslušnosti a občanem České republiky je do své realizace průběhu a obsahu založen na stejných principiálních základech jak mezi snoubenci, kteří mají společné státní občanství České republiky.

Rozdílnost v úmyslu uzavřít řádné platné manželství u cizího státního příslušníka se státním občanem České republiky je spatřovaná v administrativní náročnosti v předložení řádné dokumentace. Překládání dokumentace za účelem uzavření sňatku je přesně stanovena zákonem č. 301/2000 Sb. Zde dochází k časovým i faktickým průtahům k odstranění administrativních nedostatků, či absenci některých dokladů, které je nutné jinou formou prokázat danou zákonnou obsahovou skutečností např. formou čestného prohlášení snoubence nebo snoubenky. Aby bylo vyhověno zákonným požadavkům, které by vyloučily či případně zabránily protiprávnímu jednání zúčastněných osob.

Po uzavření právoplatného manželství prohlášením souhlasného stanoviska „např. Ano“ u obou snoubenců se v současné době vyskytuje nesprávný právní názor, neboli u některé laické veřejnosti i přesvědčení, že toto souhlasné stanovisko lze nějakým administrativním způsobem anulovat, odvolat nebo dokonce zrušit, což se nezakládá na pravdivém základě. Legislativní prostředí České republiky tuto možnost neumožňuje.

Tedy je nutné si uvědomit závažnost daného souhlasného prohlášení snoubenců, jelikož toto stanovisko, jak již bylo uvedeno, nelze žádným jiným zákonným způsobem zrušit či případně anulovat. Jedinou možností rozvázat toto vzniklé manželství je možné jen prostřednictvím řádného rozvodového řízení před okresním soudem, a to prostřednictvím podaného žalobního návrhu na rozvedení manželství (žádost o rozvod), dle místa trvalého bydliště navrhovatele.

Veškeré sňatky uzavřené v prostředí českého legislativního prostředí mají stejnou společensko-právní ochranu a nečiní se mezi nimi rozdílu do práv a povinností snoubenců, právní stability, doby, místa. Manželství uzavřené formou občanského, církevního anebo sňatku uzavřeného za mimořádných okolností ohrožujících život a zdraví snoubenců mají též totožné právní postavení,

jak v postoji společnosti, tak jejich právních důsledků ze svého vážného a svobodného úmyslu uzavřít právoplatné manželství.

4 Církevní sňatek

Církevní uzavření manželství je velmi emotivní záležitost v oblasti ze života daného snoubence či snoubenky. Zásadním rozdílem v oblasti chápání manželství z pozice kulturně společenské je chápání autority. V občanského pojetí vzniku manželství je chápána jediná autorita, a to je stát. Stát, zde jako jediný činitel autority vystupuje z pozice všeobecné dominantní autority, která se administrativně, právně i společensky domáhá svého práva, a toto právo rovněž prosazuje prostřednictvím svých státních orgánů. *„Česká republika je založena na principu laického státu. Podle čl. 2 odst. 1 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“) je totiž stát založen na demokratických hodnotách a „nesmí se vázat ani na výlučnou ideologii, ani na náboženské vyznání“ .Je zřejmé, že Česká republika musí akceptovat a tolerovat náboženský pluralismus, tzn., především nesmí diskriminovat či naopak bezdůvodně zvýhodňovat některý z náboženských směrů. Z citovaného článku vyplývá, že stát musí být oddělen od konkrétních náboženských vyznání.“⁴³*

Církevní pojetí uzavření manželství vychází z vyšší autority, než je stát. Dominantní autoritou se stává víra, dle druhů vyznání snoubenců. V prostředí České republiky je převážně chápáno náboženství v podobě monoteistické. Jedná se o tzv. Abrahámové náboženství, v Evropě je početně hojně zastoupeno prostřednictvím např. křesťanství, judaismu, islámu a bahá'í. Na středním východě jsou rovněž zastoupena i náboženství, která se ještě pevně neukotvila v evropském kulturním prostředí, např. Drúzové, Mandejci, Samaritani.

Nositelem závazných právních obyčejů z prostředí vzniku manželství je Bible, dále tato oblast je upravována např. prostřednictvím legislativního prostředí Svaté stolice římské, zastoupené papežem sídlícím ve Vatikánu. Případně jiné náboženské - církevní právní autority dle druhu a zaměření vyznání.

Pozice autority státu je zde směřovaná pouze do role arbitra zastřešující výkon státní správy. Tato skutečnost však z období existence 1. republiky (1918-1938)

---

⁴³Nález (ÚS) Ústavní soud - plénum ze dne 27.11.2002 sp. zn. Pl. ÚS 6/02 In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-7-2]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

byla poněkud složitější, jelikož nedošlo ke striktní odluce církví od státu, i když stát obecně usiloval od odluky církví od státu.,, *Toto vše vedlo k návrhu, aby mezi československým státem a církví proběhla odluka, zakotvená v ústavě. V roce 1920 začal tento požadavek prosazovat už zmíněný politik Theodor Bartošek, návrh však nakonec neprošel. Mimo jiné díky postoji slovenských poslanců, argumentujících silnějším náboženským cítěním na Slovensku, o němž svědčil i Rázusův komentář. Schválená ústava proto nakonec žádnou formulaci o vztahu státu a církve neobsahovala. Klíčovým se stal paragraf 124: „Všechna náboženská vyznání jsou si před zákonem rovna.“⁴⁴*

Na základě neprovedení odluky církve od státu dochází ke stavu, kdy církve mají své pevné právní postavení v oblasti státní správy na úseku církevní politiky a její prosazování do společensko-právního prostředí. „*Ústava ČSR z roku 1920 deklarovala svobodu svědomí a zaručila rovnost všech státem uznaných církví před zákonem. Zákon o obřadnostech smlouvy manželské z roku 1919 zrušil prioritu církevního sňatku katolíků v českých zemích a obligatornost civilního sňatku na Slovensku; zavedl na celém území státu fakultativnost formy uzavírání sňatku. Výuka náboženství na všech školách byla pro děti členů církvi a náboženských společností povinná. Církevní školství zůstalo zachováno.*“⁴⁵

V současné době již probíhá dlouho očekávaný proces odluky církve od státu, a to na základě smluvního ujednání mezi státem a 16 církvemi, které za stát ratifikoval ve funkci premiéra České republiky Petr Načas. Tato odluka je ze své podstaty směřovaná do oblastí majetkového vyrovnání: „*Státní příspěvek na činnost církví se snižuje od doby přijetí zákona o majetkovém vyrovnání státu s církvemi. Jeho vyplácení skončí v roce 2030, nastane tak odluka církve od státu. Loni šlo na platy duchovních přibližně 1,3 miliardy korun, každý rok se suma snižuje o pět procent.*“⁴⁶ Faktické postavení církve jako představitel souběžného orgánu státní správy s veřejnou správou již není v našem současném právním řádě deklarovaná.

---

⁴⁴https://www.denik.cz/z_domova/odluka-statu-a-cirkve.html [online]. [cit. 2022-05-06].

⁴⁵<http://spcp.prf.cuni.cz/11/tzretera.htm> [online]. [cit. 2022-06-06].

⁴⁶<https://www.novinky.cz/domaci/clanek/zdaneni-financnich-nahrad-cirkvim-za-nevydany-majetek-odmitl-i-ministr-kultury-40058643> [online]. [cit. 2022-06-04].

4.1 Církyve a náboženské společnosti povolené státem

Česká republika si je vědoma této závažné skutečnosti prostřednictvím své právní úpravy zákona č. 89/2012 Sb. Umožňuje provádění některých právních aktů při realizaci církevního sňatku církevními společnostmi. V rámci zajištění zásad vážnosti právního aktu, zajištěním svobodné vůle, společenského akceptování daného aktu, stát prostřednictvím právní úpravy tuto problematiku řeší diferencovaným výčtem církví a náboženských sdružení, která na území České republiky jsou registrovaná a vykonávají náboženskou aktivitu.

Tento registr je veden prostřednictvím Ministerstva kultury České republiky, jak se uvádí v zákoně č. 3/2002 Sb., Zákon o svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společností a o změně některých zákonů (Zákon o církvích a náboženských společnostech) vymezuje působnost církvi dle § 1 písm. a) až c) zákona č.3/2002 Sb.

Oprávnění uzavírání manželství v církevním prostředí umožňuje právní úprava dle § 657 odst. 2 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník „*Projevili-li snoubenci vůli, že spolu vstupují do manželství, osobně před orgánem církve nebo náboženské společnosti oprávněné k tomu podle jiného právního předpisu (dále jen „oprávněná církev“), jedná se o církevní sňatek.*“⁴⁷

Tato uvedená právní úprava vymezuje obecnou platnost uzavírání manželství před církevním orgánem, tedy definuje pojem církevní sňatek od sňatku občanského neboli úředního.

Zákonná úprava č. 89/2012 Sb. se nezaobírá výčtem oprávnění církví nebo církevních společností vykonávat samotný právoplatný akt. Uzavírání církevního sňatku v působnosti církevního orgánu. Touto problematikou se zaobírá již jiná právní úprava, která je zaměřena na konkrétní výčet církví a církevních společností vykonávat církevní obřady spojené se vznikem církevního sňatku, jak se uvádí v § 1 písm. a) až c). Církev, církevní společnost, která se úspěšně zaregistrovala, a tím splnila veškeré zákonné předpoklady, může na základě

---

⁴⁷Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. In [Systém ASPI]. WoltersKluwer [cit. 2022-6-19]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X

§ 7 odst. 1 písm. C) zákona č. 3/2002 Sb., Zákon o svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společností a o změně některých zákonů (zákon o církvích a náboženských společnostech), „konat obřady, při nichž jsou uzavírány církevní sňatky podle zvláštního právního předpisu.“⁴⁸

Zvláštním předpisem v této věci se považuje zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. Zákonná legislativa se v oblasti církevních sňatků nezaobírá otázkou rozdílnosti přístupu forem vzniku manželství u snoubenců cizích státních příslušníků. Sňatek v působnosti církví nebo církevního společenství musí splňovat zákonné náležitosti obdobně jako občanský sňatek.

Církevní sňatek, má administrativní postupy přizpůsobeny a zohledněny k realizaci samotného církevního obřadu, kterým je směřovat do duchovního citění věřících. Typickým rozdílem mezi sňatkem církevním a občanským je ta skutečnost, že u církevního sňatku není přítomnost matrikáře vyžadovaná zákonem.

Církevní sňatek, aby mohl být považován za právně platný, musí splňovat veškerá ustanovení tykajícího se občanského sňatku. V oblasti upravující vznik manželství u cizích státních příslušníků a mezi občany České republiky jsou založeny na společné právním legislativě.

4.2 Církevní a církevní společenství při stanovení podmínek k církevnímu sňatku

Církevní sňatek může v rámci své církve či církevní společnosti vyžadovat a stanovit další podmínky, které vycházejí ze specifického církevního právního pojetí a potřeb, ty je nutné splnit, či jinak případně doložit. Církev, církevní společnost může odmítnout realizovat církevní sňatek z důvodu nesplnění církevních předpokladů či zvyklostí. Typickými možnými důvody neumožnění církevního sňatku ze strany církve či církevní společnosti je např. u Římskokatolické církve.

---

⁴⁸Zákon č. 3/2002 Sb., o svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společností a o změně některých zákonů (zákon o církvích a náboženských společnostech). In [Systém ASPI]. WoltersKluwer [cit. 2022-6-19]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

„Jednotlivými překážkami jsou:

Věk, impotence, předchozí existující manželství, rozdílnost náboženství, svátostné svěcení, veřejný slib čistoty v řeholním společenství, únos, vražda, pokrevní příbuzenství, švagrovství, veřejná počestnost (vztahy v případě nelegitimního soužití), zákonné příbuzenství (vztahy v případě adopce).“⁴⁹

4.3 Církev, církevní společenství, které nejsou státem registrované

Církev nebo církevní společnost, které nejsou v registru Ministerstva kultury České republiky zaregistrované v seznamu (registru) státem uznané církve nebo společenství, nemohou provádět zákonné církevní sňatky ve smyslu zákona 89/2012 Sb., občanského zákoníku, který umožňuje provádět církevní sňatky výhradně státem registrovaných církví anebo společenství. V případě, že by došlo k realizaci církevního sňatku pod garancí či záštitou církve, anebo církevního společenství, které není uvedeno v seznamu státem uznané církve nebo církevní společnosti se na tento církevní sňatek hledí jako na sňatek neuzavřený a nezákonný. Z tohoto uzavřeného církevního sňatku nevycházejí žádná práva ani povinnosti pro žádné zúčastněné osoby, jedná se o církevní sňatek právně nevzniklý.

Samotná církev nebo církevní společnost, která není v seznamu státem povolených církví nebo církevních společností v případě realizace církevního obřadu, který bude prezentovat jako legitimní, může se dopustit správního deliktu. Jelikož její postup je zcela v rozporu s platnými zákony České republiky. Církev nebo církevní společnost, která není v registru státem povolených církví nebo církevních společností sice může realizovat obřad, který má prvky církevního sňatku, avšak z tohoto obřadu musí být zcela zřejmé, že se nejedná o řádný církevní sňatek. Na základě platné právní legislativy upravující tuto problematiku, a že se nejedná o právní akt přenesené právní působnosti státní správy na danou

---

⁴⁹<https://www.bip.cz/cs/novinky/2017-09-kdy-je-manzelstvi-uzavreno-neplatne> [online]. [cit. 2022-06-04].

církev nebo církevní společnost, ale pouze o náboženské vyjádření své víry, a to dle vnitřních zvyklostí dané církve nebo církevní společnosti.

Pokud snoubenci, kteří jsou členy neregistrované církve anebo církevního společenství u Ministerstva kultury České republiky, případně spojení s danou církví nebo církevní společností a chtějí uzavřít právoplatný sňatek, který má veškeré legislativní i společenské jistoty, které zaručuje a garantuje stát. Mají možnost uzavřít tzv. občanský sňatek ze všemi administrativními a zákonnými požadavky a vyslovit svobodnou vůli o uzavření platného zákonného svazku.

Po vykonání všech zákonných právních úkonů následuje prohlášení snoubenců za muže a ženu (manželé), a to dle zákona č. 89/2012 Sb. Následně může být sice realizován obřad církevní formou u církve nebo církevní společnosti, která není v registru povolených církví či církevních společností u Ministerstva kultury České republiky. Tento církevní obřad opět nesmí mít formu, kdy církev nebo církevní společnost by vytvářela mylné domnění, nebo by tak mohla činit, že se jedná o zákonný církevní sňatek.

V případě realizace tohoto církevního sňatku se bude vždy považovat za platné účinné manželství uzavřené před státním orgánem, tedy o sňatek občanský od chvíle jeho realizace. Manželství vzniká v tomto případě formou občanskou nikoliv církevní. Orgány státní správy a orgány s přenesenou působností nebo případně jiné orgány nemohou akceptovat, či jinak přihlížet k právnímu postavení snoubenců při realizaci tohoto církevního sňatku. Tento církevní sňatek z pozice státní moci nevznikl a ani nemohl vzniknout, jelikož je protizákonný.

4.4 Církevní sňatek u registrované církve nebo církevní společnosti u cizího státního příslušníka

V případech, kdy při vzniku manželství je snoubenec/ka cizím státním příslušníkem se rovněž postupuje stejnou právní procedurou. Nelze tedy činit z důvodu postavení snoubence/ky z pozice cizího státního příslušníka jiné než právní procesní úkony, jelikož by byly v rozporu z právní úpravy České republiky. Nedodržení těchto legislativních podmínek v tomto případě by nemohl

být církevní sňatek právoplatně uzavřen. Podstatou právoplatného uzavření církevního manželství formou církevního obřadu je dodržení všech právních náležitostí, jak jsou právně stanoveny pro občanský sňatek.

Jedinou již zmíněnou podmínkou je absence matričního úředníka při církevním obřadu. Při realizaci samotného církevního obřadu nad rámec zákonných povinností vycházející ze zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, není bráněno, jelikož se již nepovažují za zákonem povinné. Jedná se o liturgickou a obřadní symboliku dané církve nebo církevní společnosti. Liturgická a obřadní symbolika je řízena interními předpisy a výnosy nebo jinými interními právními akty daného církevního subjektu.

4.5 Církevní obřad a jeho průběh

Církevní svatební obřad není chápán jen z pohledu provedení právního aktu, který splňuje veškeré právní náležitosti, aby dané manželství mohlo být řádně uzavřeno se všemi danými zákonnými procedurami. Rovněž, aby toto manželství bylo po celou dobu svého trvání celistvé nejen po stránce citové - emoční, ale rovněž i oblasti nezpochybnitelnosti daného aktu.

Vytvořením zaručené jistoty nejen právní i společenské, a to v časech v přítomných i budoucích, je tedy hlavním předpokladem vytvoření ochrany základního principu soužití mezi mužem a ženou při výchově dětí.

V současné době v naší společnosti dochází k názorovému přehodnocení postavení muže a ženy v oblastech vzniku manželství u totožného pohlaví. V současnosti, a to pod záštitou názorového směru rovností stejného pohlaví se někteří jeho zastánci této myšlenky přiklánějí k možnosti k vytváření manželství složeného z totožného pohlaví. Tento názorový proud je pro oblast církevního uzavírání manželství absolutně nepřijatelný, a to nejen z pohledu církevního přístupu k manželství, ale rovněž i z teologické nauky je tedy zcela nepřijatelný požadavek těchto zastánců této myšlenky se přiklánět z pozice většinového názorového postavení v církvi.

Církevní sňatek je procesem určité cesty z pohledu teologické nauky a zvyklostí, které posléze vedou k dosažení a uzavření daného sňatku v církevním prostředí. Určená svým vyznáním a náboženským cítěním, kterou snoubenci musí absolvovat prostřednictvím předem stanovených procesních procedur a zvyklostí.

Uzavření církevního manželství v oblastech církevního a náboženského prostředí převážně vždy předchází určitá přípravná fáze, která obvykle trvá mezi 3 až 4 měsíci, kdy prvotní část je zaměřena na splnění administrativních úkonů spojených s evidencí na matričním úřadě, a to:

- Dotazník uzavření manželství;
- Kopie rodných listů (úředně ověřených);
- 2x Osvědčení z matriky z místa sňatku;
- Potvrzení o provedení církevních či náboženských úkonů, např. křest, biřmování, souhlas sezdání s jiným příslušníkem vyznání atd.;
- Žádost o církevní sňatek;
- Doklady prokazující totožnost stanovených osob (snoubenců, svědků), platnost dokladů, účinnost a druhy těchto dokladů je zcela totožná jak při realizaci úředního sňatku dle zákonných norem upravující vznik manželství.

Vyloučení okolností u snoubenců, a to nejen právních, ale i církevních – náboženských důvodů, které vylučují možnost k uzavření řádného církevního manželství.

Tato přípravná fáze je rovněž zaměřena i do oblastí církevního pojetí významu manželství, tato oblast již není oblastí, kdy dochází z pozice výkonu státní správy či jiných státních orgánů k právní či jiné úpravě. Samotné pojetí manželství v přípravné fázi je zcela ponecháno na zvyklostech a právních předpisech samotných církví a společenských sdružení. Přípravná fáze je zaměřena na duchovní rozměr mezi mužem a ženou, a to dle náboženského cítění nebo vyznání.

Po absolvování přípravné fáze dochází k samotnému provedení církevního sňatku, který je rovněž realizován dle církevních a náboženských zvyklostí, ale rovněž do tohoto církevního sňatku vstupují právní úkony výkonu státní správy, které zaručují legitimitu uzavření církevního manželství nejen před absolutní církevní a náboženskou autoritou, ale rovněž i před právní autoritou.

Snoubenci se svobodně zákonným způsobem (viz. obdobný způsob, jak při uzavření občanského sňatku) vyjádří před orgánem státem uznané církve ne církevní společnosti souhlasné Ano. Samotný svobodný projev může být začleněn do společné formulace církevního vyjádření a právního vyjádření. Vždy však musí zcela být zřejmé a nezpochybnitelné zákonné vyjádření své svobodné vůle prostřednictvím formulace „Ano“(nebo souhlasného stanoviska), a to u obou snoubenců.

Posléze se provede zákonná administrativa podepsaná dvěma svatebními hosty (svědky tohoto právního aktu). Tato událost je rovněž uvedena v matrice církve či církevní společnosti, která tento církevní sňatek realizovala. Dokumentace, která je určena k potřebě matričního úřadu, je následně odeslaná k danému příslušnému matričnímu úřadu. Realizace církevního sňatku či u církevního společenství ze své náboženské podstaty nevnímá snoubence či snoubenku z pozice cizího státního příslušníka negativně, jelikož prioritou se považuje církevní a náboženský postoj v dané vyznávané víře.

Otázkou postavení cizího státního příslušníka se obecně nezaobírá a tato otázka je přenechávána v kompetenci daného příslušného matričního úřadu, který v této věci činí administrativní kroky obdobné jako u občanského sňatku. Postavení cizího státního příslušníka v pozici snoubence/ky je zcela totožná s postavením v občanském sňatku. Církevní sňatek i občanský - úřední sňatek mají stejné, právní i společenské postavení a jsou tedy realizované na stejných právních základech, zákonů a prováděcích předpisů.

5 Státní občanství České republiky

Cizím státním příslušníkem je každá osoba, která není nositelem Českého státního občanství na území České republiky. Jedná se o osoby, které svým postavením cizince nemají v některých případech rozličné právní postavení, jako občané České republiky.

5.1 Statní občanství České republiky

Statní občanství České republiky je zásadní právní i společenské postavení dané osoby. Státní občanství obecně vyjadřuje určitou nejen právní, ale rovněž i společenskou soudržnost s daným státem. Státní občanství, které je buď přirozeným aspektem přijetí tohoto státního občanství, a to formou narození dítěte (osoby) rodičům příslušného státního občanství. „*U nejčastějšího titulu nabytí občanství, tj. narozením, zachovává dosavadní převažující princip ius sanguinis, tj. nabytí občanství po předcích (konkrétně po jednom z rodičů, případně po obou), které má na českém území dlouhou tradici, prakticky již od založení institutu v roce 1811).*“⁵⁰ Nebo případným „*Druhý ze základních principů, ius soli, (tj. podle země narození) se v českých zemích naopak nikdy v převažující míře neuplatňoval.*“⁵¹

Důvodem získání státního občanství České republiky je odstranění rozdílných právních nebo jiných společenských potřeb. V obecné právní rovině, lze chápat ochranu všech osob na území České republiky, a to bez rozdílu. Česká republika odmítá veškeré projevy nesnášenlivosti, které jsou zaměřeny, např. rasy, politického přesvědčení, náboženského vyznání a k státním občanstvím cizích států na území České republiky. Tyto osoby jsou aktivní součástí mezinárodního práva, a právních norem České republiky. Které jsou základem zajišťujících bezpečnostních jistot zaručující životní existenci těmto osobám zajištěny na standardizované požadované úrovni. „*Obsahem samotného státoobčanského svazku je věcí jednotlivých států, které vzájemná práva a povinnosti z tohoto*

---

⁵⁰EMMERT, František. *Státní občanství na území České republiky v minulosti a současnosti*. Praha: Leges, 2016. Teoretik.s. 179

⁵¹EMMERT, František. *Státní občanství na území České republiky v minulosti a současnosti*. Praha: Leges, 2016. Teoretik. s. 179

*svazku plynoucí stanovení svým vnitrostátním právem, zde tedy nemá mezinárodní právo prostor.*⁵²

Na území České republiky v období rakouského císařství, již tato otázka státního občanství byla řešena prostřednictvím právní normy. „*Právní institut státního občanství byl na území českých zemí založen rakouským soukromoprávním předpisem, Všeobecným zákoníkem občanským (též Obecným zákoníkem občanským), tzv. císařským patentem č. 946/1811 z 1. června 1811, který vstoupil v platnost 1.1.1912.*“⁵³ Tato právní úprava byla založena na stanovení a vyčlenění práv a povinností daných osob, které soustavně žily a byly spojeny daným územím daného státu. Historicky dochází k dělení osob na osoby, které jsou nějakým způsobem spojeny či propojeny s daným státem, a osoby, které nejsou propojeny či jiným způsobem spojeny s daným státem.

U první skupiny osob se očekává stabilita místní, ekonomická, kulturní, společenská a posléze i politická. Tyto osoby jsou pevně spojeny tradicemi a zvyklostmi daného území. Osoby mají zájem o uchování společenské, ekonomické, bezpečnostní či jiné stability. Tím se začínají vyčleňovat jako občané, kteří mají společný dlouhodobý cíl. Tyto cíle jsou zpočátku směřované pouze do oblastí svého životního zájmu, svého prostředí s rozvojem společnosti, pak dochází k chápání společnosti jako jeden celek k dosažení stanovených cílů. Tím dochází na členění osob na my a oni - cizí.

Druhá skupina nemá vytvořené pevné, či dokonce žádné ukotvení na území daného státu. Společenským nebo jiným způsobem se nezúčastňuje a neztotožňuje s právními a společenskými normami. K těmto hodnotám zaujímají neutrální postoje. Tyto osoby mohou zaujímat i negativní postoje vůči hodnotám osob v první skupině.

Tím dochází k prvotnímu členění osob na státní občanství, které stanovuje vymezené povinnosti a práva. Státní občanství rovněž začíná mít funkci

---

⁵²FLÍDROVÁ, Eliška. *Vyhoštění cizinců v mezinárodním právu*. Praha: Univerzita Karlova, Právnická fakulta, 2018. Prameny a nové proudy právní vědy. s. 33

⁵³EMMERT, František. *Státní občanství na území České republiky v minulosti a současnosti*. Praha: Leges, 2016. Teoretik. s. 16

prioritního postavení osob ve společnosti, možnost zajištění právní ochrany, možnost pracovat pro státní instituce a organizace. „*Státní občanství před rokem 1918 poskytovalo jeho držitelům především právní jistotu, že nemohou být z území monarchie vypovězeni, a zaručovalo jim způsobilost k právním vymezeným zákonů. Naopak je zavázalo povinností vojenské služby a povinností zachovávat věrnost státu a císaři, zejména při pobytu v cizině.*“⁵⁴

V současné době jedna ze zákonných podmínek do přijetí do služebního poměru příslušníka bezpečnostního sboru ve smyslu § 13 odst. 1) zákona 361/2003 Sb., Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, „*Do služebního poměru může být přijat státní občan České republiky (dále jen „občan“), který ...*“⁵⁵ Jedná se o příslušníky bezpečnostních sborů, např. Bezpečnostní informační služby České republiky, Policie České republiky, Úřad pro zahraniční styky a informace, Celní služba, Hasičský a záchranný sbor České republiky, atd. Status státního občanství má rovněž ochraňující společenskou funkci, a to vlastní vnitřní ochrany a případné zvýhodnění v právním prostředí domovského státu, ale rovněž i vnější v kontextu mezinárodní ochrany.

Česká republika prostřednictvím svých státních orgánů provádí bezpečnostní prověrku žadatelů osob, které žádají o nabytí státního občanství České republiky. Bezpečnostní informační služba České republiky (BIS ČR) uvádí ve své výroční zprávě za rok 2020 toto: „*I v roce 2020 pokračovala spolupráce s ministerstvem vnitra při posuzování cizinců – žadatelů o pobyťová oprávnění a žadatelů o udělení státního občanství ČR. Další formou spolupráce byla součinnost při prověřování právnických nebo fyzických osob žádajících o povolení ke zprostředkování zaměstnání.*“⁵⁶ Dalším významným aspektem v ochraně občana disponujícího českým občanstvím je možné zastoupení Ministerstvem zahraničí České republiky. Prostřednictvím svých zahraničních zastupitelských úřadů – ambasad. Země Evropské unie svým občanům umožňují základní

---

⁵⁴EMMERT, František. *Státní občanství na území České republiky v minulosti a současnosti*. Praha: Leges, 2016. Teoretik. s. 16

⁵⁵Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů. In [Systém ASPI]. WoltersKluwer [cit. 2022-6-19]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

⁵⁶<https://www.bis.cz/vyrocní-zpravy/vyrocní-zprava-bezpecnostni-informacni-sluzby-za-rok-2020-158d1414.html> [online]. [cit. 2022-06-20].s. 28

informace, případně pomoc či ochranu na svých zahraničních zastupitelských úřadech. Každý občan České republiky se může obrátit o základní poskytnutí pomoci na každém zastupitelském úřadě cizího státu, který je členem Evropské unie.

5.2 Vznik státního občanství

Oblastí upravující vznik státního občanství se zaobírá právní úprava v úvodu právní normy, a to § 1 zákona č. 186/2013 Sb., o státním občanství České republiky, kde se uvádí: „*Tento zákon upravuje způsoby nabývání a pozbývání státního občanství České republiky, prokazování a zjišťování státního občanství České republiky, vydávání osvědčení o státním občanství České republiky (dále jen „osvědčení“), vedení evidence fyzických osob, které nabyly nebo pozbyly státní občanství České republiky, a přestupky na úseku státního občanství.*“⁵⁷

Státního občanství na základě této právní úpravy lze nabýt jen výhradně na základě splnění všech zákonných podmínek a požadavků vycházejících ze zákona č. 186/2013 Sb.

5.3 Nabytí státního občanství České republiky

Dle právní úpravy § 3 písm. a) až g) zákona č. 186/2013 Sb.

„*Státní občanství České republiky se nabývá:*

- a) Narozením;*
- b) Určením otcovství;*
- c) Osvojením;*
- d) Nalezením na území České republiky;*
- e) Udělením;*

---

⁵⁷Zákon č. 186/2013 Sb., o státním občanství České republiky a o změně některých zákonů (zákon o státním občanství České republiky). In [Systém ASPI]. WoltersKluwer [cit. 2022-6-19]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

f) *Prohlášením;*

g) *V souvislosti se svěřením do ústavní, pěstounské nebo jiné formy náhradní péče (dále jen „náhradní péče“).*⁵⁸

Cizí státní příslušník nebo osoba, která má vážný zájem o nabytí státního občanství České republiky, o toto státní občanství musí písemně požádat prostřednictvím krajského úřadu dle trvalého pobytu dané osoby - žadatele.

5.4 Předpoklady získání českého státního občanství

Státní občanství České republiky je podmíněno splněním či doložením těchto právních skutečností, které jsou nezbytné k posouzení daného žadatele.

Dokladované písemnosti k podané žádosti o nabytí státního občanství České republiky:

- *„Vyplněnou žádost o vydání osvědčení o státním občanství České republiky;*
- *Vyplněný dotazník;*
- *Rodný list, oddací list, pokud jste uzavřel manželství, doklad o vzniku partnerství, pokud jste vstoupil do partnerství, popřípadě doklad o rozvodu manželství, doklad o zrušení partnerství, úmrtní list zemřelého manžela nebo partnera;*
- *Rodné listy rodičů, jejich oddací list, pokud uzavřeli manželství, popřípadě doklad o rozvodu manželství, jejich úmrtní listy, pokud zemřeli, máte-li tyto doklady k dispozici;*
- *Dříve vydané doklady o Vašem státním občanství a o státním občanství rodičů, popřípadě i dalších předků, máte-li tyto doklady k dispozici;*
- *Doklad o osvojení, došlo-li k osvojení osoby, o jejíž osvědčení se jedná, státním občanem České republiky (k dokladu o osvojení, který je vydán orgánem cizího státu a který by mohl mít vliv na nabytí státního občanství*

---

⁵⁸Zákon č. 186/2013 Sb., o státním občanství České republiky a o změně některých zákonů (zákon o státním občanství České republiky). In [Systém ASPI]. WoltersKluwer [cit. 2022-6-19]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

České republiky, se přihlíží pouze tehdy, pokud lze osvojení v České republice podle zákona o mezinárodním právu soukromém uznat);

- *Doklad prokazující datum a způsob nabytí cizího státního občanství;*
- *Jiné doklady na vyžádání krajského úřadu, pokud je jejich předložení podstatné pro zjištění státního občanství.*⁵⁹

5.5 Trvalý pobyt

Žadatel o státní občanství České republiky má povolen trvalý pobyt na území České republiky. Trvalý pobyt prokazatelně delší než 5 let. Občan Evropské unie dokladuje trvalý pobyt v minimální v době 3 let.

5.6 Prokázání znalostí českého jazyka

Prostřednictvím státem uznané certifikované zkoušky. Z této povinnosti jsou vyjmutí občané Evropské unie a občané z těchto zemí: Norsko, Island, Lichtenštejnsko, Švýcarsko. Další osoby, které nemusí skládat státem uznanou zkoušku z českého jazyka, jsou:

- Osoby mladší 15 let a starší 65 let;
- Osoby se zdravotně omezeným tělesným či mentálním handicapem, který neumožňuje řádné získání jazykových znalostí;
- Studium na základním stupni vzdělávání po dobu min. 3 let vedené v českém jazyce;
- Studium na středním stupni vzdělávání po dobu min. 3 let vedené v českém jazyce;
- Ukončené střední vzdělání, a to závěrečnou maturitní zkouškou vedené českém jazyce;
- Ukončené vysokoškolské vzdělání, a to prostřednictvím vykonání závěrečné zkoušky či zkoušky jí na úroveň postavené;
- Žadatel úspěšně složil zkoušku na státem registrované jazykové škole;

---

⁵⁹<https://www.mvcr.cz/clanek/vydavani-osvedceni-a-potvrzeni-o-statnim-obcanstvi-ceske-republiky-a-zjistovani-statniho-obcanstvi-ceske-republiky.aspx> [online]. [cit. 2022-06-14].

- Žadatel je držitelem certifikátu o provedení jazykové zkoušky B1 a vyššího stupně.

5.7 Ekonomické podmínky

Cizí státní příslušník nebo bezdomovec (osoba bez příslušnosti k žádnému státnímu občanství) při posuzování žádostí o nabytí státního občanství České republiky je povinen doložit prostřednictvím adekvátních dokladů prostředky, kterými disponuje, tedy svými příjmy a výdaji v oblastech životních nákladů a úhrad zákonných poplatků a daní.

Posuzovaná osoba je rovněž prověřovaná v oblasti účasti na zdravotním pojištění cizích státních příslušníků. „Podle zákona o pobytu cizinců na území České republiky č. 326/1999 Sb. musí každý cizinec pobývající na území České republiky, který má dlouhodobé vízum k pobytu nad 90 dní, nebo povolení k dlouhodobému pobytu (povolení k pobytu na území České republiky) od 1. 1. 2011 mít komplexní zdravotní pojištění, které bylo vystaveno výhradně u české pojišťovny.“⁶⁰

Další posuzovací oblastí je účast na sociálním zabezpečení, důchodového zabezpečení, případné jiné zákonné platby. V této oblasti je rovněž posuzováno, zda žadatel o české státní občanství nečerpal z vážných důvodů v posledních 3 letech finanční podporu ze sociální sítě. Rovněž se provádí šetření, zda případné čerpání sociálních dávek, dávek v hmotné nouzi nebyly dominačním příjmem posuzované osoby v daném období.

5.8 Prominutí splnění některých podmínek stanovených pro udělení státního občanství České republiky

Podmínky pro udělení státního občanství můžou být prominuty, a to pouze po pečlivé analýze konkrétní dané podmínky. O prominutí podmínky si žadatel o udělení českého občanství musí požádat písemně. Případně danou podmínku

---

⁶⁰https://www.pojisteni-cizincu.cz/cz/?gclid=CjwKCAjw46CVBhB1EiwAgy6M4vZQnJnnDwt5zw-OyUOKcffhsB6Uqm9CUo7lp9IR_wFXaVWI82zSFBoCMykQAvD_BwE [online]. [cit. 2022-06-14].

řádně odůvodnit a doložit písemným materiálem dokládající danou skutečnost. V této věci je doporučováno dokladovat veškerý písemný materiál, který danou podmínku může i okrajově doplnit nebo objasnit dané skutečnosti.

Prominutí splnění některých podmínek stanovených pro udělení státního občanství České republiky se zaobírá § 15 odst. 1 písm. a) až h), „*Splnění podmínky stanovené v § 14 odst. může být prominuto žadateli, který má na území České republiky povolen trvalý pobyt a:*

- a) *Narodil se na území České republiky;*
- b) *Je nebo byl státním občanem České republiky nebo České socialistické republiky (dále jen „český státní občan“), popřípadě do roku 1968 státním občanem Československé republiky nebo Československé socialistické republiky (dále jen „československý státní občan“);*
- c) *Alespoň jeden z jeho rodičů je státním občanem České republiky;*
- d) *Byl po dosažení věku 18 let osvojen státním občanem České republiky;*
- e) *Jeho manžel nebo registrovaný partner⁸⁾ (dále jen „partner“), se kterým žije ve společné domácnosti, je státním občanem České republiky;*
- f) *Má povolen trvalý pobyt na území České republiky z důvodů humanitárních, jiných důvodů hodných zvláštního zřetele, nebo pokud je jeho pobyt na území v zájmu České republiky¹⁾;*
- g) *Je ke dni podání žádosti mladší 18 let;*
- h) *Je bezdomovcem nebo mu byla na území České republiky udělena mezinárodní ochrana.⁶¹*

Ve věci prominutí podmínky v oblasti manželství se zaobírá § 15 odst. 2 písm. a),b).

Splnění podmínky stanovené v § 14 odst. 2 může být prominuto žadateli, který má na území České republiky povolen trvalý pobyt a:

---

⁶¹Zákon č. 186/2013 Sb., o státním občanství České republiky a o změně některých zákonů (zákon o státním občanství České republiky). In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-7-1]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

- a) Jeho manžel nebo partner⁸⁾, se kterým žije ve společné domácnosti, je státním občanem České republiky;
- b) Je ke dni podání žádosti mladší 18 let.⁶²

Z výše právní úpravy vychází předpoklad, že prominutí těchto podmínek není automatické a nelze se těchto podmínek domáhat.

5.9 Beztrestnost žadatele o nabytí státního občanství České republiky

Žadatel je povinným ke své žádosti o nabytí státního občanství doložit písemným dokladem tzv. výpisem rejstříku trestu, že uvedená osoba nebyla v rozhodném období 5 let právoplatně odsouzena pro nedbalostní čin nebo pro úmyslný trestný čin dle Trestního zákona. Policejní orgán zastupován odborem Cizinecké policie České republiky provádí na základě zjištěných informací (místní, databázové, dotazové) šetření, které má ověřit uvedené informace žadatele o české státní občanství, dále provádí analýzu informací z vnitřních zdrojů a posléze z externích zdrojů.

Důvodem této analýzy a bezpečnostních prověrek je zajištění státní bezpečnosti státu, a to na úseku vnitřními vnějšími. Hodnotící oblasti zasahují do státních zájmů: hospodářských, politických, kriminálních, rezidentních, atd. V současné době dochází u cizích státních příslušníků, kteří byli a případně jsou studenty vysokoškolských studijních programů, které mají souvislost s technologiemi, nebo jinými souvislostmi, které jsou považované za oblast státní bezpečnosti, jsou tito cizí - státní příslušníci nadále podrobněji prověřováni z důvodu ohrožení státní bezpečnosti.

5.10 Nabytí státního občanství po vzniku manželství

Nabytí českého občanství při jeho procesu není podmíněno jinými právními aspekty, které by vycházely z automatického přiznání státního občanství České

---

⁶²Zákon č. 186/2013 Sb., o státním občanství České republiky a o změně některých zákonů (zákon o státním občanství České republiky). In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-7-1]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

republiky vycházejícího ze zákonného sňatku cizince/ky s občanem/kou, nositelem/kou českého státního občanství. Vzniklé zákonné manželství tedy není rozhodujícím, ale jen podpůrným aspektem při nabývání českého občanství. Všeobecný laický názor, který je mylně rozšiřován mezi cizinci zvláště v této složité době, která je zapříčiněna ozbrojeným konfliktem na ukrajinském území a následnou migrací z těchto oblastí na území České republiky. Je vytvářen společenský tlak na oblast nabytí českého občanství nestandardním způsobem.

Tato oblast si v současné době vyžaduje maximální právní a bezpečnostní pozornost, a to z důvodu zachování právní a bezpečnostní integrity našeho území ke kontextu kolektivní bezpečnosti zemí Evropské unie a Schengenského prostoru volného pohybu osob.

Závěr

Vznik manželství mezi občanem ČR a občanem cizí státní příslušnosti na území ČR a možnost udělení státního občanství ČR je tématem, které jsem si vybral pro svoji aktuálnost dnešní doby. V diplomové práci jsem se zaměřil na legislativní a sociální kulturní proces vzniku manželství a jeho specifika.

Hlavní myšlenkou mé práce je vznik manželství, a to v jeho všech formách i podobách (sňatek s cizím státním příslušníkem). Zapracováním problematiky cizího státního příslušníka při vzniku manželství z pozice snoubenky/ce a uchopení této problematiky do souvislosti nejen historických, ale také do sociálně-kulturních hledisek. Které jsou zcela nezbytné k vytvoření náhledu do dnešního legislativního prostředí České republiky upravující vznik manželství.

V diplomové práci je kladen důraz na základní diferenční rozdělení neboli formy vzniku manželství formou občanského sňatku a církevního sňatku. Obě tyto formy vzniku manželství jsou podrobeny komparaci, jejich společné a rozdílné aspekty jsou v práci uvedeny, je provedena argumentace nejen v oblastech právního aspektu, ale rovněž i sociálně-kulturního aspektu.

Tato práce se rovněž zabývá otázkou zákonných důvodů, kdy nelze uzavřít řádné platné manželství z pozice zákona. Zákonná úprava přímo definuje zákonné důvody, kdy nelze řádně uzavřít řádné platné manželství. Církevní sňatek je specifická forma uzavření manželství, tato oblast je nejen oblastí právního pojetí sňatku mezi mužem a ženou, ale rovněž se jedná o oblast, kde dochází k prolínání církevního cítění, víry, životního přesvědčení, morálky s oblastí výkonu státní správy. Církev či církevní společenství rovněž disponuje vnitřní legislativou dané církve, která upravuje, případně stanovuje podmínky i nad rámec státní legislativy. Církevní sňatek může uzavřít pouze státem registrovaná církev nebo náboženské společenství.

Formy vzniku manželství, a to formou občanského sňatku a církevního sňatku, jsou možné nejen mezi státními občany České republiky, ale rovněž mezi cizinci. V případě sňatku s cizím státním příslušníkem a občanem České republiky

je postupováno podle stejné právní úpravy, ale však z určitých specifikací v oblasti administrativy.

Veškeré formy vzniku a trvání manželství mají stejnou právní působnost a jsou si rovny nejen v oblasti legislativy, ale rovněž i v oblasti sociálně-kulturní.

Institut státního občanství je obecně chápán jako určitý adresný znak k určitému státu, ke kterému je vázán jako občan svými právy a povinnostmi. Česká republika při řešení otázky státního občanství vychází z předpokladu přezkumu žadatele a jeho vážného zájmu se stát občanem České republiky. Zde je nutné uvést danou skutečnost, že manželství není mechanickým důvodem při získání českého státního občanství, ale pouze okolností, ke které lze přihlížet.

Cílem mé práce je objasnit, jaké jsou podmínky požadované před uzavřením manželství, dostatečným důvodem pro prominutí splnění některých podmínek stanovených pro udělení státního občanství České republiky.

Při shromažďování zdrojů a informací s využitím komparativní metody v mé diplomové práci jsem došel k závěru, že občanský a církevní sňatek ze své podstaty vycházejí na stejných právních i společenských základech.

V oblasti vzniku manželství s cizím státním příslušníkem nejsou ze strany občanského či církevního sňatku kladeny žádné rozdílné požadavky, tyto požadavky jsou vždy jen zákonné a obecné pro obě formy manželství.

Státní občanství lze získat v době manželství jen řádnou legislativní procedurou, tedy státní občanství nevzniká automaticky se vznikem manželství. Je však možné přihlídnout k této skutečnosti vzniku manželství. Na základě uzavřeného manželství lze prominout. Prominutí těchto podmínek není automatické, ale mohou být pádným argumentem při nabytí státního občanství České republiky.

Věřím, že můj cíl práce, jenž jsem si v úvodu stanovil, jsem splnil a má práce může sloužit jako doplňující zdroj této problematiky.

Literární zdroje

BARTOŇ, Michal. *Kontrolní mechanismy fungování veřejné správy*. V Olomouci: Periplum, 2009. Studie a analýzy (Periplum). ISBN 978-80-86624-50-1.

ELIÁŠ, Karel. *Občanské právo pro každého: pohledem (nejen) tvůrců nového občanského zákoníku*. Praha: WoltersKluwer Česká republika, 2013. ISBN 978-80-7478-013-4.

EMMERT, František. *Státní občanství na území České republiky v minulosti a současnosti*. Praha: Leges, 2016. Teoretik. ISBN 978-80-7502-163-2.

FLÍDROVÁ, Eliška. *Vyhoštění cizinců v mezinárodním právu*. Praha: Univerzita Karlova, Právnická fakulta, 2018. Prameny a nové proudy právní vědy. ISBN 978-80-87975-81-7.

MATOUŠEK, Oldřich. *Rodina jako instituce a vztahová síť*. 2., rozš. a přeprac. vyd. Praha: Sociologické nakladatelství, 1997. Studijní texty (Sociologické nakladatelství). ISBN 80-85850-24-9.

MELZER, Filip. *Občanský zákoník: velký komentář*. Praha: Leges, 2018. Komentátor. ISBN 978-80-87576-73-1.

NOVOTNÝ, Petr. *Nový občanský zákoník*. Praha: Grada, 2014. Právo pro každého (Grada). ISBN 978-80-247-5163-4.

ŠEVČÍK, Ludvík. *Vyznejte se v novém občanském zákoníku: nejběžnější životní situace z pohledu občanského práva*. Brno: BizBooks, 2013. ISBN 978-80-265-0071-1.

ŠÍNOVÁ, Renáta. *Řízení ve věcech rodinněprávních v České republice, Slovenské republice a Německu a jejich aktuální problémy*. Praha: Leges, 2010. Teoretik. ISBN 978-80-87212-50-9.

Internetové zdroje

Sociologická encyklopedie, <https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Rodina> [online]. [cit. 2022-06-20].

MV ČR, <https://www.mvcr.cz/clanek/formulare-ke-stazeni-736999.aspx?q=Y2hudW09OA%3D%3D>[online]. [cit. 2022-04-18]

Portál občana, <https://obcan.portal.gov.cz/udaje/udaje-z-registru-obyvatele>[online]. [cit. 2022-04-17]

Města obce profí, https://www.obecniportal.cz/33/pravo-na-digitalni-sluzby-uniqueidgOkE4NvrWuOKaQDKuox_ZzollCOg_jFVJyFACj9I5Bk/[online]. [cit. 2022-04-18]

Profí právník, Mgr. Miroslav Zeman, <https://www.profipravnik.cz/p/dolozka-nabyti-pravni-moci-na-rozsudku-co-to-je-1120.html> [online]. [cit. 2022-05-12]

Profí právník, Mgr. Miroslav Zeman, <https://www.profipravnik.cz/p/dolozka-nabyti-pravni-moci-na-rozsudku-co-to-je-1120.html> [online]. [cit. 2022-05-12]

NS ČR, https://www.nsoud.cz/Judikatura/ns_web.nsf/Edit/Rozhodovacicinnost~Uznavanicizichrozhodnuti [online]. [cit. 2022-05-13]

NS ČR, https://www.nsoud.cz/Judikatura/ns_web.nsf/Edit/Rozhodovacicinnost~Uznavanicizichrozhodnuti [online]. [cit. 2022-05-13]

NS ČR, https://www.nsoud.cz/Judikatura/ns_web.nsf/Edit/Rozhodovacicinnost~Uznavanicizichrozhodnuti [online]. [cit. 2022-05-14]

NS ČR, [https://www.nsoud.cz/Judikatura/ns_web.nsf/Edit/Rozhodovacicinnost~NS ČR, Uznavanicizichrozhodnuti](https://www.nsoud.cz/Judikatura/ns_web.nsf/Edit/Rozhodovacicinnost~NS%20CR,Uznavanicizichrozhodnuti) [online]. [cit. 2022-05-13]

NS ČR https://www.nsoud.cz/Judikatura/ns_web.nsf/Edit/Rozhodovacicinnost~Uznavanicizichrozhodnuti[online]. [cit. 2022-05-13]

MV ČR, <https://www.mvcr.cz/clanek/zmena-od-ledna-mohou-zeny-pouzivat-prijmeni-v-neprechylenem-tvaru-bez-jakychkoli-dalsich-podminek.aspx> [online]. [cit. 2022-05-16]

I Rozhlas, Pavel Polák, Matěj Skalický, https://www.irozhlas.cz/veda-technologie_historie/nacisticke-vrazdeni-zacalo-dusevne-nemocnymi-berlinane-jim-postavili-pamatnik_201409020102_mskalicky [online]. [cit. 2022-05-18].

Psychiatrická nemocnice Bohnice, <https://bohnice.cz/zakladni-informace/historie-nemocnice/> [online]. [cit. 2022-05-20].

MV ČR, [www.https://aplikace.mvcr.cz/neplatne-doklady/](https://aplikace.mvcr.cz/neplatne-doklady/) [online]. [cit. 2022-06-20].

MV ČR, <https://www.mvcr.cz/clanek/obcan-na-urade-manzelstvi-uzavreni-manzelstvi.aspx> [online]. [cit. 2022-05-28].

Lodní noviny, JUDr. R. Tománka, <https://lodninoviny.cz/Cruising/jak-je-to-se-snatkem-na-palube> [online]. [cit. 2022-05-28].

Lodní noviny, JUDr. R. Tománka, <https://lodninoviny.cz/Cruising/jak-je-to-se-snatkem-na-palube> [online]. [cit. 2022-05-28].

Deník.cz, J.Kupka, https://www.denik.cz/z_domova/odluka-statu-a-cirkve.html [online]. [cit. 2022-05-06].

Revue pro církevní právo č.11, 3/98, Doc. JUDr. J.R. Tretera, <http://spcp.prf.cuni.cz/11/tzretera.htm> [online]. [cit. 2022-06-06].

Novinky.cz, <https://www.novinky.cz/domaci/clanek/zdaneni-financnich-nahrad-cirkvim-za-nevydany-majetek-odmitl-i-ministr-kultury-40058643> [online]. [cit. 2022-06-04].

Dietze *Plzeňská*, <https://www.bip.cz/cs/novinky/2017-09-kdy-je-manzelstvi-uzavreno-neplatne> [online]. [cit. 2022-06-04].

BIS ČR, <https://www.bis.cz/vyrocní-zpravy/vyrocní-zprava-bezpečnostní-informacní-sluzby-za-rok-2020-158d1414.html> [online]. [cit. 2022-06-20].

MV ČR, <https://www.mvcr.cz/clanek/vydavani-osvedceni-a-potvrzeni-o-statnim-obcanstvi-ceske-republiky-a-zjistovani-statniho-obcanstvi-ceske-republiky.aspx> [online]. [cit. 2022-06-14].

Centrum pro pojištění cizinců, https://www.pojisteni-cizincu.cz/cz/?gclid=CjwKCAjw46CVBhB1EiwAgy6M4vZQnJnnDwt5zw-OyUOKcffhsB6Uqm9CUo7lp9IR_wFXaVWI82zSFBoCMykQAvD_BwE [online]. [cit. 2022-06-14]

Databáze

aspi.cz – právní databáze

portál občana – databáze vedena MV ČR

Příloha

PROTOKOL O UZAVŘENÍ MANŽELSTVÍ

Dne .....

Před .....

(název úřadu a místo uzavření manželství)

Muž:

Jméno(a) a příjmení,
popř. rodné příjmení

.....

.....

totožnost
prokázána

datum a místo,
okres (stát) narození

.....

.....

rodné číslo

osobní
stav .....

státní
občanství

.....

rodiče muže:

otec – jméno(a) a příjmení, popř. rodné příjmení

.....

datum narození

.....

místo, okres (stát)
narození

.....

.....

matka – jméno(a) a příjmení, popř. rodné příjmení

.....

datum narození

.....

místo, okres (stát)
narození

.....

.....

Žena:

Jméno(a) a příjmení,
popř. rodné příjmení

.....
..... totožnost
..... prokázána

.....
datum a místo,
okres (stát) narození

.....
..... rodné číslo

.....
osobní
stav .....

.....
státní
občanství

rodiče ženy:

otec – jméno(a) a příjmení, popř. rodné příjmení

.....
..... datum narození

.....
místo, okres (stát)
narození

.....
matka – jméno(a) a příjmení, popř. rodné příjmení

.....
..... datum narození

.....
místo, okres (stát)
narození

Před oddávajícím:

.....
(jméno, příjmení, funkce)

za přítomnosti matrikáře:

.....
(jméno, příjmení)

Snoubenci projevili vůli, že spolu vstupují do manželství, a prohlásili, že jim nejsou známy překážky, které by jim bránily uzavřít manželství, že navzájem znají svůj zdravotní stav a že zvážili uspořádání budoucích majetkových poměrů, svého bydlení a hmotné zajištění po uzavření manželství.

Snoubenci se dohodli, že

- a) příjmení jednoho z nich bude jejich ..... muž:
příjmením společným ..... žena:
.....
- b) si oba svá příjmení ponechají a ..... muž:
prohlásili, které z jejich příjmení ..... žena:
bude příjmením jejich společných dětí ..... děti:
.....
- c) příjmení jednoho z nich bude jejich ..... muž:
příjmením společným, a muž - žena *), ... žena:
jehož - jejíž *) příjmení nemá být ..... děti:
.....
příjmením společným, bude ke společnému
příjmení na druhém místě připojovat
své dosavadní příjmení.

Dohoda o příjmení se vztahuje i na toto dítě (děti) nevěsty, jehož (jejichž) otec není znám (nutno ověřit v příslušné matrice narození) – dokládá se rodným listem dítěte (děti):

.....
.....
Žena žádá, aby její příjmení ....., vyplývající z dohody o příjmení po uzavření manželství, bylo v knize manželství zapsáno v mužském tvaru: .....

....., protože je

- a) cizinkou,
- b) státní občankou České republiky, která má nebo bude mít trvalý pobyt v cizině,
- c) státní občankou České republiky, jejíž manžel je cizinec,
- d) státní občankou České republiky, která je jiné než české národnosti. *)

*) nehodící se škrtněte

Svědkové:

1.jméno(a)příjmení

.....

rodné číslo, popř. datum, místo a okres (stát) narození

.....

2.jméno(a) a příjmení

.....

rodné číslo, popř. datum, místo a okres (stát) narození

.....

Tlumočník:

.....

Muži – ženě – snoubencům ^{*)} bylo prominuto předložení těchto dokladů:

Okresní soud v

.....

udělil

**nezletilému, který není plně svéprávný a dovršil šestnácti let věku [muž -
žena ^{*)}]**

povolení k uzavření manželství rozhodnutím ze dne ..... čj

.....,

které nabylo právní moci dne .....

*) nehodící se škrtněte

**Protože snoubenci splnili všechny podmínky, které vyžaduje český právní
řád pro vznik manželství, bylo manželství prohlášeno oddávajícím za
právoplatně uzavřené.**

.....	manžel
.....	
oddávající	rozený
.....	
.....	
matrikářka	manželka
.....	
.....	rozená
.....	
tlumočník	
.....	svědek
.....	svědek
.....	

Uzavření manželství zapsáno do informačního systému evidence obyvatel dne:

Uzavření manželství oznámeno Ředitelství služby cizinecké policie Policie České republiky dne:
(jde-li o cizince)

Oddací list vyhotoven dne:

Oddací list předán/zaslán dne:
(způsob, ověření totožnosti)

Předložené doklady vráceny/zaslány dne:
(uved'te které)

Zadaní diplomové práce

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Akademický rok: 2021/2022

Student:	Bc. Karel Řehánek
UČO:	6353
Program:	Veřejná správa
Specializace:	Veřejná správa
Téma práce:	Vznik manželství mezi občanem ČR a občanem cizí státní příslušnosti na území ČR a možnost udělení státního občanství ČR.
Téma práce anglicky:	Formation of a marriage between a citizen of the Czech Republic and a citizen of a foreign nationality in the territory of the Czech Republic and the possibility of granting citizenship of the Czech Republic.
Vedoucí práce:	Mgr. Kateřina Smolíková, Ph.D.
Zadání:	Zadání: Diplomová práce se bude věnovat problematice vzniku manželství ve vztahu k udělení státního občanství České republiky. V úvodu své práce vymezím institut manželství z pohledu jeho sociokulturního významu. Dále se zaměřím na vymezení podmínek, které musí snoubenci, z nichž jeden je cizincem, před sňatečným obřadem splnit. Vymezím také podmínky, za nichž lze získat státní občanství České republiky. Těžištěm mé práce bude posouzení významu a opodstatnění podmínek, požadovaných zákonem po snoubenci-cizinci ve vztahu k možnosti získání státního občanství České republiky budoucím manželem - cizincem. Výzkumná otázka: Jsou podmínky požadované před uzavřením manželství dostatečným důvodem pro prominutí splnění některých podmínek stanovených pro udělení státního občanství České republiky?
Literatura:	FLÍDROVÁ, Eliška. Vyhoštění cizinců v mezinárodním právu. Praha: Univerzita Karlova, Právnická fakulta, 2018. Prameny a nové proudy právní vědy. ISBN 978-80-87975-81-7. ŠÍNOVÁ, Renáta. Řízení ve věcech rodinně právních v České republice, Slovenské republice a Německu a jejich aktuální problémy. Praha: Leges, 2010. Teoretik. ISBN 978-80-87212-50-9. MELZER, F., TĚGL, P. a kolektiv: Občanský zákoník - velký komentář. Svazek IV.655-975. Praha: Leges, 2016. ISBN 978-80-7502-004-8. EMMERT, František. Státní občanství na území České republiky v minulosti a současnosti. Praha: Leges, 2016. Teoretik. ISBN 978-80-7502-163-2.

Souhlasím se zadáním:

Bc. Karel Řehánek
student

26. 11. 2021
Mgr. Kateřina Smolíková, Ph.D.
vedoucí práce